

Värmlands ANOR

1995:3

September 1995

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening
ISSN 1400-1047

Pris 30:-

Årgång 12

Läs mer om smeder sida 4
och antavla 39 sida 14

Smeder vid Mölnbacka bruk (S) under 1870-talet. Nr 4 fr v i övre raden är Petter Nilsson född 1832 på Hillingsbergs bruk i Glava socken (S). Han kom till Mölnbacka omkring 1850 men flyttade 1869 till Västanå i Ransäter (S). 1873 återkom han till Mölnbacka och arbetade där tills bruket lades ner 1895. Mästersmedsbrev finns utfärdat den 16 februari 1860 av bergmästaren i sjunde distriktet Franz von Schéele. Fotot tillhör Mats Sjökvist, Sundbyberg.

VärmlandsAnor

VärmlandsAnor utges som medlems-tidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Citat ur VärmlandsAnor får göras, om källan anges.

Upplaga 900 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare och redaktör Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Produktion Consulting Data, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-218777 Telefax 054-218829

Tryck Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Manusstopp för 1995:4 är 6 nov 1995

Värmlands

Släktforskarförening

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress c/o Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga.

Medlemsavgiften är 100 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (1995). Avgiften sättes in på föreningens postgiro 46 96 60-5. För medlemmar i Norge är avgiften 90 norska kronor respektive 28 kronor som sättes in på norskt postgiro 0806 1944339.

Arkiv Emigrantregistret, Box 331, 65208 Karlstad. Telefon 054-159272.

Besöksadress Gamla Badhuset, Norra Strandgatan 4, Karlstad

Styrelsen 1995

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Vice ordförande Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 66432 Grums. Telefon 0555-61153

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhags-gatan 25, 66140 Säffle. Telefon 0533-10559

Kassör Harald Persson, Malm-torgsgatan 18, 65340 Karlstad. Telefon 054-218777

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 Molkom. Telefon 0553-10378

Registrator Sonja Peterson, Ölmegatan 9 A, 65230 Karlstad. Telefon 054-219411

Ledamot Gunhild Svensson, Odalvägen 15, 65350 Karlstad. Telefon 054-531448

Innehåll

DISGEN möte Mac	2
Låset i Ölmeviken 1250	3
Krigsarkivet	4
En buss från Västerås	5
Ernst Moritz Arndt	6
Emigrationen från ...	10
Emigrantregistret	10
Vårutflykt till Lurö	11
Antavla 38	12
Antavla 39	14
SVAR Nyhetsbrev	18
Lån mikrokort	18
Prostar Oxar Fogdar	18
Seminarium Östersund	19
Andra medlemsblad	20
Boktips	20
Anor sökes	22
Svar-utredning klar	24
Minne från Trossnäs	24
Mikrokortcenter	24
Höstens program	25
Annonser	26

DISGEN-möte för MAC-användare

Med kort varsel kallade vi till ett DIS-GEN-möte för Mac-entusiaster den 28 juli. Anledningen härtill var den att Bo Kleve från DIS vid den tiden befann sig i sin sommarstuga utanför Karlstad och därför kunde ställa upp på Gamla Badhuset.

Elva Mac-användare i Värmland och Dalsland inbjöds till mötet och fyra av dessa infann sig. Det var mer än väntat med tanke på kort varsel, semestertid och att dagen ifråga var mycket het med strål-lande vackert sommarvader. Inte precis något släktforskarvader med andra ord! Men det blev en mycket givande träff under Bos sakkunniga ledning.

Vi fick till livs mängder med tips kring DISGEN och dess användning. Med oss hem fick vi också program för att göra utdrag ur DISGEN och som verkar vara mycket användbara.

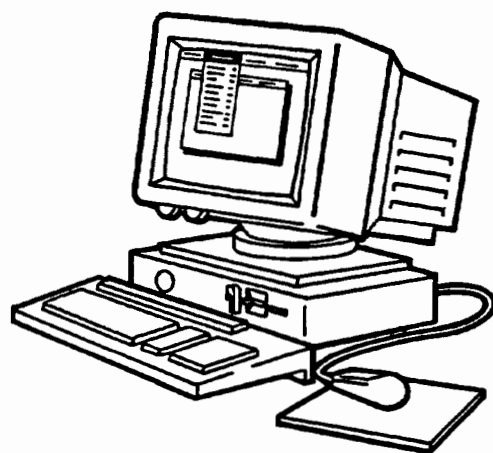
Vår och en hade med sig en diskett med DISBYT-utdrag som Bo Kleve på stället kunde kontrollera och köra in i

den stora databasen. Det var utomordentligt intressant att få se hur detta gick till.

Slutligen gjordes sökning i databasen varvid man får fram uppgifter på andra släktforskarer som forskar i samma släkter eller orter som en själv. Det är fantastiskt vad många tips till anbyten som dyker upp på detta sätt!

Jag vill därför varmt rekommendera Dig att använda denna möjlighet.

Lars-Gunnar Sander

Låset i Ölmeviken år 1250

Mäktiga herrar har i alla tider sökt öka sitt välde genom att stärka sina gränser, flytta fram positioner och få säkra underrättelser om sitt rikets när-område. Att då bygga kraftiga skansar eller borgar långt in på fiendens område var en självklar sak för strategisk planering. Jämför nordamerikas starkt befästa fort långt in i indianernas marker.

Saxholmen i Ölmeviken utanför Ölme-landet är ett exempel från 1200-talet. Ön är en liten obetydlig klippö men den har mycket branta stränder och den ligger som ett lås i Ölmeviken. Det finns egentligen ingen skriftlig dokumentation över dess tidigare öden men ön har mängder av sägner som i folklören vandrat fram till våra dagar.

På denna lilla klippö lär en Saxe från Sachsen ha byggt sitt slott, omgett det med en försvarsmur och inrättat det med ett flertal mindre byggnader. En väl fungerande hamn har kunnat konstateras och ett påverk i vattnet som troligen stängde av en del av viken.

Värmland gränsar till Väneren och i Värmland fanns efter vikingatiden åtskilliga mäktiga herremän som inte ville underordna sig rikets ledning. Och rikets ledning representerades av Magnus Ladulås, en duglig strateg och landsbyggare. Måhända var det närheten till Norge med släktband där som bidrog till svårigheten att styra denna utpost.

Utgrävningar 1992

Trots alla sägner någon egentlig utgrävning på Saxholmen inte skett förrän Kristinehamn började fundera på sitt 350-årsjubileum. Efter kontakter med Värmlands museum och forskare som arbetat med utgrävningar av Birka i Mälaren kunde så utgrävningarna börja 1992. Dessa gav omedelbart goda resultat.

Man kunde konstatera att en borganläggning legat på ön under 1200-talet. Borgen var byggd i skalmursteknik med huggna stenar i inner- och ytterkant. Mellan dessa fylldes på med sten och kalkbruk för att bilda 2 meter tjocka väggar. Omkretsen var 10x10 meter och te-

gel och kalkbruk har påträffats. Runtom ön fanns en fornborgsliknande mur.

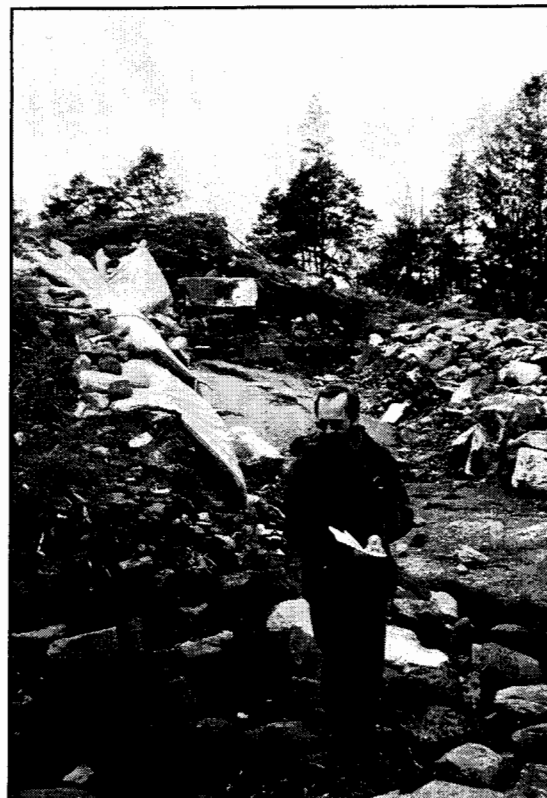
Ovanpå borgen hade ett 8 meter högt försvarstorn av kastaltyp uppförts, varifrån utsikten över Ölmeviken torde ha varit god. Fynden som hittats genom minutiös sällning av jorden har varit järnföremål som spikar, nitar, bultlås. Pilspetsar för armborst är av holktyp. Datering av föremål har underlättats av en keramikskärva jämte en halv hästsko av en speciell typ som användes intill 1200-talet.

Under vintern täcktes så schakten över för att fortsätta 1993. Nu visste man var grävningarna skulle ske och fynden ökade kraftigt. Spikar, brynen, sländtrissor, beslag, keramik, knivar och brynjerar berättade mera ingående om människorna på 1200-talet. En gotlandspenning präglad 1210-1270 visade på kontakter med andra trakter och en dräktbjällra i förgylld brons hade fortfarande klangen kvar.

Ett dräktbeslag, en ströning, hade en heraldisk bild som hänvisade till ätten Boberg, som var en av Sveriges mäktigaste under 1200-talet. Den kan knytas till Värmland genom Lars Boberg som tros ha haft Hammars gård på Hammarön under 1200-talet. Måhända deltog han med husfolk i fest på Saxholmens slott.

1994 kunde arbetet fortsätta med att kartlägga rummens storlek i slottet och man fick en uppfattning om deras användning genom fynden. Spikar och nitar av järn liksom en hel hästsko av flikig typ hade klarat sig något så när men sållen gav åter resultat. Flera bitar av en kruka av svartgodskeramik, en vävtyngd av lera, glaspärlor, en bit av en fingerborg och ett förgyllt bronsbeslag med fastsittande läderrem.

Vi föreställer oss glädjen hos den arbetare som en förmiddag petade bland skräpet i sållet och lyfte upp en jordbit,

Guiden som själv deltagit i utgrävningarna visar de perfekt huggna blocken. Foto Harald Persson

knappt 10 mm, borstade för att få den ren, tänkte slänga den men fann konturerna av ett ansikte. Det var en kamé, ristad på vanlig sten som omvänd relief, föreställande troligen en romersk gud. Det var ett fynd! Totalt är det ett 1000-tal fynd som gjorts.

Utgrävningarna kommer att fortsätta under 1995. Då kommer ytterligare klarhet att läggas till borgens historia. Ytterligare fynd kommer att göras, eftersom det hittills endast är enstaka schakt som kunnat tas upp. Schakten ger en uppfattning om förändringar. Därefter kan skisser bättre berätta om Saxholmens historiska utveckling.

Guidade turer med båt till Saxholmen leds av guider från Värmlands museum och Saxe knutar och kan beställas hos Kristinehamns Turistbyrå, telefon 0550-88187, 88184.

Harald Persson

Smedforskare, se hit!

Många värmlänningar har liksom jag haft smeder i släkten och många äger säkert något gammalt foto av smeder från slutet av vår järnbruksepok. I en del fall har man varit förutseende nog att anteckna namnen på männen som poserar i förskinn och trätofflor och med griptång i hand, men i de allra flesta fall är ansiktena anonyma. Att så här omkring 100 år senare då försöka identifiera dem är lättare sagt än gjort.

Fotot på första sidan visar en del av arbetsstyrkan på Mölnbacka bruk i Nedre Ulleruds socken (S) någon gång under 1870-talet.

På samma foto torde också finnas smeder av till exempel släkterna Bergman, Edgren, Skeppstedt, Nyberg, Lindberg, Hjerpe, Löf med flera, som var representerade vid Mölnbacka bruk i flera år.

Mannen längst till höger i hatt och stövlar lär ha varit någon slags arbetsledare, eventuellt av tysk härkomst. Han skall ha manat på sin arbetsstyrka med orden: "Arbeta på, karlar, dagen har ingen stund och natten har 24 timmar!", detta enligt en hörsägen - sanningshalten kan jag således inte stå för.

Men kan någon av VärmlandsAnors läsare identifiera någon mer av smederna på detta foto, har vi ändå kommit sanningen ett bra stycke på väg.

Mats Sjökvist
Götgatan 2 4 tr
172 30 Sundbyberg

Krigsarkivet en guldgruva för

I nr 3 1995 Arménytt berättar värmlandsbördige medlemmen Mats Sjökvist om Krigsarkivets stora samlingar. Mats Sjökvist var tidigare redaktör för Arménytt, nu verksam som freelance journalist med anor från Nyed i Värmland. Han ger i ett telefonsamtal med VärmlandsAnor sitt tillstånd till referat av artikeln som ett bidrag till släktforskningen.

Vägg i vägg med Försvarets materielverk på Gärdet i Stockholm ligger Krigsarkivet - rikets centrala arkiv för militära handlingar. Under denna tegelhög döljer sig i underjordiska katakomber saker och ting som får det att vattnas i munnen på forskare i krigs- och militärhistoria, regementsbokförfattare, släkt- och hembygdskforskare, intresserade av kartor, ritningar och foto, och många andra.

Mats Sjökvist säger:

- Militärhistoriska handlingar från 1500-talet intill nutid finns på Krigsarkivet. En del material gick visserligen till spillo när slottet Tre Kronor brann år 1697 men det mesta räddades lyckligtvis åt eftervärlden. Krigsskolegium var från 1630 till 1865 central myndighet för lantförsvarets förvaltning och organisation och dess arkiv innehöll ett omfattande material. Krigsarkivet har tidigare lytt under försvarsdepartementet men från 1 januari 1995 lyder det under Kulturdepartementet. Idag, när intresset för vår historia upplever en renässans, är vi tack samma för att allt detta finns bevarat.

Mats Sjökvist räknar upp den mångfald myndigheter som sänder sina handlingar till Krigsarkivet. Däri ingår centrala myndigheter, arméfördelningar, försvarsområdesstab, kommandantstab, infanteribefälhavarstab, fortifikationsområden, flygeskadrar och flygbasområden, regementen, kårer, flygflottiljer, flottans stationer, marinkommandon, rättegångshandlingar, fästningar, skolor, sjukhus, remontdepåer, fabriker och förråd, inskrivningsområden, rullföringsområden, kompaniområden och landstomsområden.

Även släktarkiv

Ytterligare bidragsgivare är lotsdistrikt, pensionskassor och fonder, kommittéer och kommissioner, krigshandlingar och krigsutrustningshandlingar, krigskommissariatshandlingar, diverse myndigheter och inrättningar, rullor, längder, tjänsteförteckningar, räkenskaper, ämnessamlingar, föreningar. Men även arkiv för enskilda personer och släkter, till exempel från Georg Carl von Döbelns Cederströms, Olof Thörnells och Helge Jungs arkiv, ingår.

I cirka 60 hyllkilometer i berggrum rymmer detta rikhaltiga material. Naturligtvis kan inte besökaren/forskaren få tillgång till denna del av arkivet utan handlingar beställs upp för bearbetning i forskarexpeditionen med forskarsal, bibliotek och tjänsterum, konferensrum med mera.

Mats Sjökvist fortsätter berätta:

- Förr eller senare dyker det upp militärer i Din släkt, officerare, båtsmän, ryttare eller indelta soldater. Då är Krigsarkivet rätta platsen för Dig att skaffa fram detaljer. Och drygt hälften av besökarna kommer just i släkt- och hembygdskforskningsärenden.

- Här finns generalmönsterrullorna som innehåller uppgifter om soldatnummer, soldatnamn, vilken rote soldaten tillhörde, ålder, längd (i fot och tum), civilstånd, utmärkelser och betyg vid avsked, sårad eller sjukdom. Gäller det ryttare finns ofta också en ingående beskrivning på hästen med. Ibland kan man undra vem som var viktigast - ryttaren eller hästen. Dessa rullor finns även överförda

Mer om Krigsarkivet

Innan Du besöker Krigsarkivet, läs gärna Krigsarkivet och Släktforskaren, handledning och kommentarer av Christopher von Warnstedt. Det är en innehållsrik liten bok på 48 sidor som är ovärderlig i sammanhanget. Även Släktforskarförbundets årsbok 1988 innehåller mycket matnyttigt om Krigsarkivet.

Fram till och med oktober i år kommer Krigsarkivet att flytta mer än hälften av bestånden till en ny depå. Därför kan man inte undvika vissa begränsningar i servicen till forskarna.

Närmare uppgifter om hämtningstider från depåerna kan löpande erhållas genom

Krigsarkivets forskarexpedition
telefon 08-782 69 85

forskare

En buss från Västerås

på mikrokort som kan granskas i speciella läsapparater.

För närvarande visar Krigsarkivet en utställning om Krigssjukvården genom tiderna. Gamla sirligt präntade dokument berättar om kriget mot Ryssland 1808-1809, då ett antal tillfälliga sjukhus upprättades i Stockholm, bland annat på Operan, på krogen Claes på hörnet vid Surbrunn, vid Hornstull med flera platser.

En av de tidigaste rullorna är från 1621 och innehåller en förteckning över soldater inkvarterade i Clöstret, det vill säga gamla fransiskanerklostrets byggnad på Riddarholmen.

Tillsammans med sin danska motsvarighet anordnar Krigsarkivet under 1996 ett symposium med temat Östersjöns strategiska roll genom tiderna. Nyligen har också en bok om Östersjöområdet under första världskriget 1914-18 publicerats.

Harald Persson

Föreläsningssalen i Gamla Badhuset fylldes av släktforskare från Västerås och Värmland. Första radens nr 2 fr v är Gun Enwall-Larsson. Längst fram t h syns Lars-Gunnar Sander. Foto Harald Persson

NAD-skivan

Nu kan vi få massor med information på en enda liten platt skiva. Det är Riksarkivet som under beteckningen Nationell Arkiv Databas ger ut CD-skivan med de enorma möjligheterna.

Här finns möjlighet att söka i 130 000 olika svenska arkiv, här redovisas innehållet i alla arkiv och här finns hela SVAR-katalogen med register över de mikrofilmade handlingarna.

På skivan finns också Topografidatabas med de administrativa gränserna insatta och slutligen adress och telefonnummer till arkivförande institutioner i Sverige.

NAD-skivan finns bland annat hos Folkrorelsarkivet på Gamla Badhuset i Karlstad. Där kan Du få hjälp med att göra sökningar i databasen.

Med dukade kaffebord mottogs 40 släktforskare från Västerås Släktforsarklubb, som lördagen 20 maj anlände till Gamla Badhuset i Karlstad. Ordförande Sven Olby ledde transporten som koordinerats av sekreteraren Gun Enwall-Larsson. Efter en mjukstart vid kaffeborden hälsade Bo Cider från Emigrantregistret välkommen till huset varefter ordföranden i Värmland Lars-Gunnar Sander varierade välkomsthälsningen.

Sven Olby berättade i sitt anförande att Västerås Släktforsarklubb startade 1963 för att nu ha cirka 350 medlemmar. Anmärkningsvärt med denna resa var att 3 av stiftarna fanns med. Arbetet har koncentrerats till regionala träffar och anbytarträffar. Att intresset för släktforskning är stort märks i studieförbunden som tillfört klubben ett 30-tal medlemmar sista året.

Bo Cider redogjorde för Emigrantregistrets verksamhet, Ivan Bratt för vad Värmlandsarkiv innehåller som kan vara av intresse för släktforskare och Lena

Flinck-Mæchel betonade vikten av att hänsyn tas till den mängd föreningsdokument som finns i alla folkrörelsearkiv över hela Sverige. Protokoll och matriklar från nykterhets-, idrotts- och logeföreningar ger just det djup i miljöskildring som släktforskare söker.

- Gå till folkrörelsearkivet i Ditt län och ställ frågor. Oftast finns långt mer att ta fram än vad Du tror. Räkna dock med att en del uppgifter kan vara förknippade med villkor. Du måste tala om vad Du ska använda dem till. Politiska föreningar som deponerat uppgifter kanske har begränsat åtkomligheten tidsmässigt.

Gemensam lunch intogs vid torget i Karlstad och därefter fortsatte västeråsarna i sin buss till Alsters herrgård för eftermiddagskaffe och vidaretransport till Västerås.

Värmlands Släktforskarförening uppskattade initiativet och många värdefulla, ömsesidiga kontakter gjordes till bättnad för den personliga forskningen.

Harald Persson

Ernst Moritz Arndts resa

Ernst Moritz Arndt var en tysk poet, historiker och politiker. Han var född år 1769 på ön Rügen där fadern var inspektor på ett stort gods. Rügen tillhörde Svenska Pommern vilket gjorde att Arndt var svensk undersåte under nästan hälften av sitt 91 år långa liv. Åren 1803-1804 företog han sin första resa till moderlandet och sina intryck därifrån lade han fram i verket "Reise durch Schweden im Jahr 1804". Boken översattes till svenska och originalupplagan trycktes hos E Höijer i Karlstad 1807. Nyutgåva på Ultima Thule Bokförlag 1994. Här fortsätter nu Arndt sin berättelse.

När vi lämnade Arndt i förra numret, befann han sig på besök i Munkfors. Därifrån fortsätter han nu sin reseskildring:

- Jag hade hört den vackra Fryksdals-trakten för mycket omtalas och blivit på ett alltför artigt sätt bjuden till prosten doktor Kjellin i Sund för att kunna avhålla mig ifrån en liten biresa dit. Jag for dit i sällskap med en vän, sista dagarna i maj.

Mot Fryksdalen

- Fryksdalen är belägen vid Fryks- eller Norsälven, som leder sitt ursprung ifrån norska gränsens snöbetäckta berg, och går, på ett avstånd av halvannan eller 3 mil, till det mesta parallellt med Klarälven, till dess den även slutligen faller ut i Vänern. Emellan båda dessa älvar ligger höga berg, som jag måste passera. Ifrån Munkfors till Sund har man ungefär 5 mil.

- Först kommer man till Olsäter, där man far över älven, och vidare till Prästbol, dit man har en halv mil, och där man byter om hästar. Prästbol har en förtjusande belägenhet. En angenäm däl utbreder sig till en vidd av ett par mil, men den är tyvärr ännu icke tillräckligt uppodlad. Denna däl slutas på en sida av en stor sjö, vid vars stränder ligger flera byar; höga berg syns här och där liksom hängande över vattnet - en verklig alptrakt.

- Ifrån Prästbol till Ås, som är närmaste station, har man två mil. Vi for en god stund ännu i däliden, varefter vi åter såg två stora och fiskrika sjöar, belägna på ömse sidor om de höga bergen. Vid en av dessa sjöar låg till höger en snygg lantgård på en höjd, med ängar nedanför och betesmarker ovanför, där 20 välfödda kor betade i en hage och tvenne

ston med sina föl sprang längs efter gärdsgården.

- I Sverige finner man fler nätta enstaka hemman, än i något annat land, varför man så gärna önskar att få bo där - en önskan, som omedelbarligen uppkommer av det intryck naturen gör på sinnet. Måne icke detta är orsaken, att de människor, som bor i bergsbygder och dällder, ävensom öbor, då de vistas utomlands, mera plågas av hemsjuka än andra?

- Här såg man även, vad Värmlands Hushållningssällskap utträttat. Man hade med djupa diken genomskurit ett moras av 30 eller 40 tunnors utsäde, och nyligen börjat upplöja det. Till vänster om vägen låg även ett sådant moras, tre gånger så stort. Sådana moras är ofta alldeles icke låglänta utan ligger högt, med sluttningar och avlopp, men de blir sumpiga genom det myckna vatten de emotager ifrån bergen, och gungar när man går på dem. Det dåliga gräs som växer där, kan ej ätas av boskapen, och man nedsjunker ofta ända till knäet, även då man går på de ställen, som syns mest torra.

Här är det svårt för en nutida läsare att hänga med i Arndts resebeskrivning. Möjligen har minnet svikit honom. Klart är väl emellertid att han kom från Olsäter till Övre Ullerud där han bytte hästar. Men att dalgången där är ett par mil bred är ju alldeles fel! Sedan undrar man vilka de två stora och fiskrika sjöarna var? De enda som kan komma i fråga är Emsen och Lillsjön. Möjligen kan dessa tyckas stora för en pommare. Inte heller den snygga lantgården har redaktören lyckats identifiera. Kanske någon läsare kan ge svar på frågan?

- Sedan vi hunnit förbi det nyssnämnda lilla hemmanet, började vägen gå upp och ned en sträcka av halvannan mil, emedan vi passerade ansenliga berg. Vi måste ofta stiga utur och gå, av fruktan, att både hästar och vagn skulle stälpa omkull. Flera dällder här och där emellan bergen är uppodlade. Efter vad jag sett, bör Värmland överallt kunna odlas, där dällder eller slätter förekommer. Och de skogbeväxta bergen, som i allmänhet ej är mer än 3 eller högst 500 fot höga, kan genom god hushållning förse invånarna med så mycket ved de behöver. Vatten och sjöar fattas ej på något ställe.

- Mitt ibland berg och skog visade sig åter en vidsträckt sjö, som ska vara en fortsättning av sjön vid Prästbol; de följande dällderna, innan man kommer till Ås, är till en del bättre odlade, ehuru det mesta dock ännu ligger öde. Ås är beläget strax framom skogen, och man kan även räkna det till Fryksdalen, ehuru några bergskullar ligger däremellan.

Arndt är nu inne på vägen mellan Olsäter och Ås och vägbeskrivningen gäller i stort sett än i dag. Den vidsträckta sjön är utan tvekan Visten. Det kanske bör påpekas att Ås är den by som ligger tre kilometer söder om Mårbacka.

- Emellan Ås och Sund är landet mera odlat och bebott; en rymlig och flack däl, där man ser en mängd enstaka hemman, sträcker sig längs efter de skogbeväxta bergen, och en annan drar sig åt Fryksälven.

- Vi åkte en stund uppåt, och anlände slutligen till en höjd, vid vars sluttningar på båda sidor en däl formerades. Hela trakten låg angenämt utbredd för oss i aftonsolens skimmer, vi hörde årors plaskande i älven, dånet av hamrar ifrån några bruk, och orrens bullrande toner. Under den sista halva milen passerade vi några väl odlade åkerfält samt några snygga lantgårdar, och omkring klockan 10 var vi hos prosten Kjellin i Sund. Detta ställe kallas Sund i ordets gamla bemärkelse.

- Kyrkan ligger vid en smal vik, som förenar de tvenne långa armarna av Fryksälven, vilka här framlöper under

i Värmland år 1804 fortsättning del 2

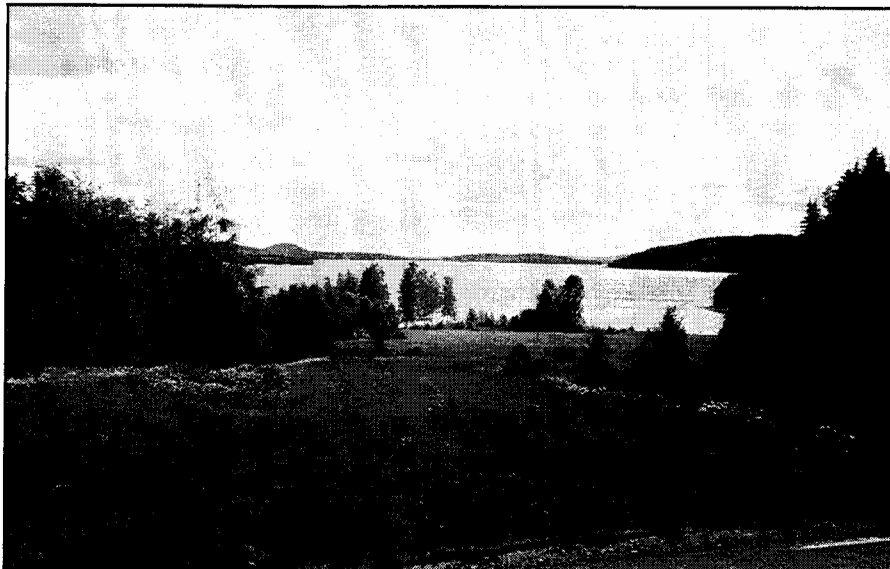
namn av Övre och Nedre Fryken. Prostgården har en obeskrivligt skön belägenhet högt över älven, med en nätt trädgård, och en park som prosten själv anlagt.

- Kyrkan ligger högt på ett berg. Vi nyttjade den som ett observatorium, för att närmare beskåda landet. Utsikten är majestätisk och nästan gränslös, och hela landsträckan omkring liknar mycket utsikterna från Alperna. På långt avstånd visar sig många höga berg, man ser Fryksälven med sina båda armar, samt en väl odlad dälld med många sjöar och tillgränsande höjder, vid vilkas slutningar hus ligger tätt invid varandra.

Kyrkan i Sunne

- Man säger, att utsikten ska vara utomordentligt skön ifrån ett berg, som här kallas Tossebergsklätten. Överallt vart man sätter foten är det skönt, man må stå i tornet eller på släta marken. Som man berättade oss, att folket här i socknen ännu var mycket fromt och ofördärvat, gjorde vi vid kyrkan en uträkning över miltalet av den väg som en 65-årig man, särdeles utmärkt genom sin gudsfuktan, lagt till rygga såsom kyrkogångare. Han bor två och en halv mil ifrån kyrkan, och så långt hans bekanta kan tänka tillbaka, har han aldrig försummat gudstjänsten någon söndag eller högtidsdag, han har således varje sådan dag gått från och tillbaka sina fem mil. Om man börjar denna räkning ifrån hans 10:de år, och med högtids- samt böndagar antar 60 helgdagar om året inom lutherska församlingen, så har han under 55 års levnad, endast för sin andakt, tillryggalagt 15 000 mil.

- En fjärdedels mil ifrån Sund, på andra sidan om strömmen, ligger den mest omtalade marknadsplatsen i Värmland, på ett höglänt ställe, kallat Åmbergsheden. Omkring Mikaeli har man här en 8 dagar lång marknad, då man på stället vanligen finner en folksamling av 20, eller 30 000 människor. Man roar sig därvid mycket i fria luften; bättre folk ifrån grannskapet runt omkring uppehåller sig där åtminstone så länge dagsljuset räcker, och den lägre folkklassen fortsätter sina nöjen långt över midnatt. For-

"Mitt ibland berg och skog visade sig åter en vidsträckt sjö." Sjön Visten sedd från vägen mellan Olsäter och Ås. Foto Lars-Gunnar Sander

dom föreföll här många strider och slagsmål. Ofta uppsköt man sina tvistigheter till marknadsstiden härstädes, och Åmbergsheden var då den mötesplats man utsatte. Till och med unga pojkar, som hade något oavgjort med varandra, plägade säga, förmodligen enligt vad de hört av äldre personer: om vi ej träffas förr, så sker det på Åmbergsheden. Men emedan detta ej sällan förorsakade blodiga uppträden, och andra oordentligheter även därvid begicks, så har man i senare åren även förordnat vakt därstädes.

- Åmbergsheden är även i annat avseende en stridsplats, och detta bidrog förmodligen även till nyssnämnda stridigheter på stället. Värmlands regemente har nämligen här sina möten och exerciser. Jag betraktade här med mycket nöje en stund de övningar, som dessa krigare förhade. Det var även en fägnad att lära känna doktorn såsom oekonom, i vilket avseende han även visat både verksamhet och klokhet. Han förde mig till tvenne ställen, dem han ifrån onyttig marskog förvandlade till fruktbarande åkrar, och där en myckenhet fattiga personer var sysselsatta med rothuggning och grävning. Alltsammans utgjorde en sträcka av åtminstone 40 eller 50 tunnland. Dessutom har själva prästgården mycket och rätt god åker. Detta kan man sluta en-

dast därav, att klockaren har 35 tunnors utsäde. Men Sund är också ett pastorat, som har sina 6 000 invånare, och där pastorn ofta räknar 5 000 riksdaler i årlig inkomst.

- Jordmånen i Fryksdalen är i allmänhet god, och man kan väl säga att varje jordfläck där är odlad. Denna dal är den bäst bebodda delen av hela Värmland, och detta var en orsak till det förbud som utfärdades, att ej sönderstycka hemmanen i mindre än 8 eller 12 delar. Men huru har man efterföljt detta?

- Efter doktors utsago förefaller där täta hemmansklyvningar, då ägorna skiftas i 48, 60, till och med 100 dedelar. Åboarna kan väl härigenom icke bli rika, men folket fintligt, flitigt och ordentligt, och man ser ändå sällan några tiggare. Mer än 500 arbetare utvandrar årligen till andra provinser, för att gräva diken, timra, eller arbeta på ängarna; de lever sparsamt, och kommer alltid hem med penningar. Det är ett skickligt och starkt, men tillika mycket beskedligt och godsinnt folk, och de som haft både dem och dalkarlar på arbete hos sig, föredrar gärna fryksdalsborna framför de sistnämnda, vilka nu till en stor del urartat och blivit trotsiga.

- Det är besynnerligt, att man nästan i alla särskilda dälдер och skogstrakter

E M Arndts resa . . . fortsättning från sida 7

av Värmland, som ligger på något avstånd ifrån varandra, även finner särskilda fysionomier. Detta ska ännu tydligare röja sig, om man kan ha tillfälle att se alla särskilda trakter av Värmland. Fryksdalingarna har ett visst glättigt och raskt utseende, som utmärker dem framför deras övriga landsmän.

- Denna stora socken, som har en så sammanträngd belägenhet, och vars invånare ofta i nödfall måste hålla stånd emot danskar och norrmän, skulle väl därigenom möjligen ha kunnat erhålla vissa utmärkta drag, både i moraliskt och fysiskt avseende. Ifrån uråldriga tider har de visat sig tappra och raska. Ännu under sista kriget skänkte konung Gustav dem en präktig fana, som nu är uppsatt i kyrkan; denna fana skulle de bära emot danskarna, om dessa hade fått det infallet, att tåga åt denna trakt.

- De ska även ha många plägseder vid sina högtider och bröllop, varigenom de skiljer sig ifrån grannarna; detta gäller även i avseende på deras klädedräkt. Både karlar och kvinnfolk brukar merendels svarta eller svartbruna kläder, med ljusblå uppslag. Blott igenom denna dräkt är de i krigstider utmärkta såsom en särskild corps. Denna dalens invånare längs efter älven befinner sig väl, emedan de är raska, arbetsamma och nöjda.

- Men så förhåller det sig icke med dem, som bor närmare gränsen, emedan de blivit fördärvade, genom lättheten att smyghandla och lurendreja. Härigenom försummar de sitt åkerbruk samt blir liderliga, och många som börjat hushållningen med någorlunda förmögenhet, slutar med yttersta fattigdom. Hästhandeln, som drivs med norrmännen, är i synnerhet viktig. Bönderna inför årligen över tusende unga fålar ifrån Norge, varefter de ett halvt eller helt år uppföder dem, och sedan åter säljer dem med 100:de och 150 procents vinst. Dessa hästar är goda, och förs ofta ända till Västmanland och Skåne.

- Jakt utgör även ett av dessa dalinvånarens näringsfång, ehuru icke så betydligt nu som förr. Vilddjuren drar sig undan, i den mån människosläktet utbreder sig, och man är ej nog skonsam emot fjäderflocken under dess lektid eller me-

dan den ligger. Här fattas icke heller fisk. Här och där har man planterat fruktträd, men de ger sällan lönande avkastning, icke en gång där de har god jordmån och skygd emot skadande vindar. Boningshusen är här nätta och snygga; och efter gamla bruket tapetserade med flätade arbeten. I Värmland brukar man mycket gjutna skorstenar av järn, vilka med många avsatser och tinnar höjer sig prydligt, i synnerhet över låga hus.

- Omsider lämnade jag denna sköna alptrakt, min artige värd och de redliga fryksdalingarna, samt anlände åter lyckligt till Munkfors. Därifrån avreste jag slutligen den 3 juni, icke utan en hemlig önskan samt förhoppning, att efter några års förlopp åter se mig omkring därstädes. Huru lätta är icke människors förhoppningar!

Till Lindfors

- Därifrån tog jag vägen till Lindfors, ett annat bruk, som tillhör herr Geijer, och är beläget ungefär fem mil ifrån Munkfors. Till Nordsjötorp hade jag den gamla bekanta vägen. Därifrån har man 1 3/4-dels mil till Molkom. Den första milen är rätt angenäm.

- Vid bruket Mölnbacka, beläget en knapp timmes väg ifrån Nordsjötorp, har man odlat en stor skogssträcka av moras, och utdikad tvenne små skogssjöar. Nejden därstädes, mitt emot det vackra Katarineberg, är utomordentligt skön. Den stora älven, med vilken flera smärre åar förenar sig, formerar här en vik, omkring vilken en mängd gårdar, med åkrar, ängar och lövskog, presenterar sig i form av en halvmåne. Sedermera avviker vägen längre ifrån älven, och går in i en med berg uppfylld skog, varefter dagens hetta ännu mera mildras av den rök, som talkådan åstadkommer. Dälderna är här föga bebodda, man ser stora sträckor av svedjeland, samt här och där några remsor av nyplöjd mark. Omkring Molkom, och på en halv mils avstånd därifrån, har man ända till Lindfors vackrare och bördigare fält.

Nordsjötorp ligger någon kilometer väster om Mölnbacka. Den vik som Arndt så träffande beskriver är alltså sjön Lusten.

- Lindfors är även ett mycket vackert ställe, och, liksom alla andra bruk, anlagt vid en sjö och en ström. Dess trädgård, park, skogar, och mångfaldiga andra av ägaren gjorda anläggningar till stället förskönande, gör det ävenså värt att beses, som dess älskvärda åboar förljuvar vistandet därstädes och minnet därav.

- Bruket har ungefär 1000 skeppund smide, några smälthytter, och naturligtvis en mycket vidsträckt skog. Längre bort har man vid landsvägen anlagt ett stort tegelbruk, och en spiksmedja, där små gossar även måste arbeta. Herr Geijer har såsom lantushållare utmärkt sig genom uppodlingar av mycken oländig mark, och även planterat många fruktträd.

- Jordmånen är till det mesta lätt, och där sås förnämligast havre och råg. Man slutar sådden med timotej, varefter åkern flera år nyttjas som äng, till dess ombyte åter bör ske. På bättre jordmån sår man växelvis klöver, korn och råg. Jag såg här ett åkerfält om 12 tunnors utsäde besått med klöver, och vilket var förträffligt. Man sår ej mycket årtor och bönor; men på det de må torka så mycket starkare, upphänger man dem på stora ställningar i fria luften, vilka till en del har samma utseende, som de öppna tegel- och tobakslador, dem man nyttjar i Västergötland, dels består de av ett par stora uppresta trädstammar, över vilka man lägger stänger på tvären.

- Dylika ställningar har jag även sett i de österrikiska bergstrakterna, där de nyttjas till samma behov, men är merendels täckta. Man vet huru nyttigt det i allmänhet skulle vara, om årtor, klöver och hö ej lades tjockare än blott några alnar över vartannat, och att fritt spelrum för luften alltid lämnades, emedan dessa foderväxter lätt tar svettning, brinner tillsammans, och därigenom får en elak och förskämd lukt.

- Den 4 juni reste jag ifrån Lindfors till Grythyttan, som utgör 6 1/4 mils väg. Den första halva milen under första hållet visar en skön alptrakt medelst en mängd höga berg, som uppreser sig i sydväst; marken är överallt väl odlad,

man ser många vackra ängar med sina bäckar, och högre upp i skogen även gröna planer. Under den övriga delen av hållet har man tallskog och sandig mark. Såväl här vid vägen, som i och omkring Filipstad, och ännu längre bort, ser man vackra hus, täckta med småsten och även med slagg; vägarna är förbättrade med kolstybb eller slagg, ett tecken, att man befinner sig i Bergslagen.

- Brattfors är ett mycket vackert bruk med masugn, beläget vid en ström, som slingrar sig runt omkring byggnaderna. Vid vägen ligger en snygg trädgård, där jag på avstånd såg en promenerande skönhet. Så ilar vandraren hastigt förbi. Landet är odlat runt omkring, sedan har man en backig väg och skog, ända till en fjärdeles mil nära Filipstad; man ser en stor sjö, belägen högt upp i bergen, vid vilken den lilla staden ligger, som är omgiven av gröna ängar, kullar och gårdar. Min väg gick längs utmed sjön emellan flera nätta lantboningar, och klockan 9 rullade jag in i staden.

Beskrivningen av vägsträckan Lindfors-Filipstad kunde också gälla i dag. En nutida reseskildrare skulle dock ha ägnat Brattforsheden större uppmärksamhet. Arndt avfärdar denna geologiska sensation enbart som tallskog och sandig mark.

Jag kom till Philipstad

- Staden liknar en nätt by, och ligger spridd vid en ström, som strax nedanför faller i den stora sjön Daglösen. Den har en vacker kyrka, mycket snygga hus och gator, samt runt omkring kullar med björkskog och gröna berg; en av de mest romantiska situationer, som man kan tänka sig. Den lilla staden är egentligen anlagd blott för de omkringliggande bergverkens skull. Likväl fruktar man, att den skulle bli för stor, och därvid för mycket medtaga skogarna, som är anslagna till bergsrörelsen. År 1720 utfärdades därför ett kungl brev, som stadgade, att staden ej skulle få innehålla mera än 50 hushåll; år 1727 bestämdes de till 60. Likväl insmög sig sedermera flera, varför ett militäriskt kommando ditskickades, då husen nedrevs och deras invånare transporterades därifrån.

Beträffande begränsningen av Filipstads innevånareantal, se även Lars Otto Bergs artikel i nästa nummer av VärmlandsAnor.

- Knappt hade jag stigit ur vagnen och promenerat några steg omkring, förrän jag hade en hel skara stadsbor omkring mig, vilka betraktade mig med nyfikenhet, och syntes gärna vilja tala med mig. Detta är mycket naturligt på sådana orter, dit främlingar sällan anländer. Längre upp åt norden har jag ofta märkt samma nyfikenhet. Detta förefaller dock varken besvärligt eller obehagligt, icke en gång barnsligt; alla visar sig så godsinade och tjänstfärdiga, om man ock genast skulle behöva sina nya bekantas biträde.

- Klockan 12 reste jag härifrån till Onshyttan. Under denna väg har man intet annat än höga skogbevuxna berg, uppför vilka man ifrån Filipstad långsamt framskrider.

- Den sandiga jordmånen är mycket stenbunden, åkerjorden mycket medelmåttig. På några låglänta ställen ser man gröna betesmarker, där större och mindre gossar och flickor vallade sköna ko- och gethjordar. Sina förnödenheter bär de med sig i en av bark flätad väska, som liknar en liten skjutväska, och som hänger på ryggen, nästan som ett koger. Likväl upptäckte jag inga kärleksgudar ibland dem.

- Onshyttan ligger även utmed en stor sjö vid namn Yngen, som omger och innesluter alla persbergsgruvorna. Jag ville nedstiga åtminstone uti en av Värmlands gruvor, och hade nu Persberg så nära, att jag ifrån Onshyttan kunde bege mig dit till fots. Det är blott en åttandedels mil. Jag anlände, och anmälde mig i gruvfogdens hus. Gruvfogden var bortrest, men hans vänliga unga hustru och hennes broder emottog mig som en gammal bekant, fagnade mig först med mat och dryck, och sedan led-sagade brodern mig omkring.

- Omsider beslöt vi att fara ned i Storgruvan, som är den ansevärdaste av dem alla. Vilken förfärande syn! Öppningen visar sig i dagen såsom en ingång till avgrunden, och ofantliga ispelare sträck-

te sig ännu ifrån densamma ned i djupet.

- Man går ända ned på stegar, och jag vill ej råda var och en att göra denna färd. Den var till och med svår för mig, ehuru jag utan att svindla försökt många vågsamma företag. Ofta måste man på snedden följa stegen åt, och har icke mer än ett tunt fotsteg, varpå man kan kliva; stegen var hala, och till större delen betäckta med is, varför händerna även nästan stelnade av köld, så att man med möda kunde hålla sig fast. Härtill kom det dova ljud, som varje ton väckte, röken av kolelden inunder oss, den rysliga halvdag som utspridde sig omkring oss, och de branta bergväggarna.

- De som är vana vid denna färd, går på helt annat sätt. Män, kvinnor och barn klättrar liksom ekorrar ofta i långa rader efter varandra. Var och en bär sin yxa, hammare, bergborr och flera dylika mordvapen i händerna eller på axlarna; de som klättrar underst gör det mycket kallsinnigt fastän ett bristande tåg eller fallande yxa skulle för mången ibland dem medföra en oundviklig död. Isen, som vid töväder understundom nedrasar, kan även vara farlig för dem.

- På detta sätt nedklättrar man 75 famnar djupt, sedan har man under fötterna 14 famnar vatten, vars eviga is-skorpa ensam är 13 famnar tjock. Gruvans hela djup är 89 famnar. Man känner en genomträngande köld, såväl på isen nere på botten, som vid ispelarna. Gruvfolket underhåller alltid en myckenhet koleldar, för att kunna värma sig. Isen vid gruvöppningen, jämte regn och snö, åstadkommer så mycket vatten, att ett pumpverk alltid måste gå. Malmen uppföras i tunnor genom ett vindspel, som drivs av två hästar; denna malm är av det bästa slag man har i Sverige, håller 70 till 75 procent, och ger ett mjukt järn, som är förträffligt att omarbete till stål. Just under det jag var nere på botten, lossade man flera gruvskott. Jag kan icke beskriva detta underjordiska dunder, och den verkan det hade med mig. Kyklopernas nedsotade tjänare

Emigrationen från Värmland till Nordamerika

Varför emigrerade så många människor från just Värmland? Till en del kan detta förklaras av att värmlänningarna sedan gammalt inte alls var främmande för att flytta på sig. Men den stora emigrationen till Nordamerika hade sina föregångare. Redan 1636 var till exempel värmlandsfinnar med och koloniserade Nya Sverige. För sin försörjning var många värmlänningar förr nödsakade att göra så kallade arbetsvandringar. Att Carlsson i Strindbergs Hemsöborna var värmlänning är ingen tillfällighet.

Men man ställde också kosan västerut till Norge. Där förvärvade man värdefulla kunskaper om hästar och skogsdrift. Dessa lärdomar förde man sedan med sig på arbetsvandringarna till det norrländska skogsbruket. Gränshandel - även under krig med Danmark-Norge - gav upphov till kontakter och resor. Vid Oxhölja till exempel bytte man norska hästar mot järn från Bergslagen. Kontakterna med Norge var således livliga. År 1875 räknade man med att 10 % av Oslos befolkning utgjordes av svenskar.

Den stora massemigrationen till Amerika startade i början av 1800-talet. Det som lockade emigranterna från det överbefolkade Europa var obrukade vidder, säkrare resor över Atlanten, homestead-lagen, guldfyndigheterna. Från Norge startade massemigrationen redan på 1820-talet.

För Sveriges del tog emigrationen ordentlig fart först 40 år senare. Under 1870- och 80-talen lämnade över 50 000 personer landet varje år. På 1860- och 70-talen var det mest småbönder som gav sig iväg. På 1880- och 90-talen övervägde lantarbetare, drängar och pigor för att följas av industriarbetare på 1900-talet. Värnpliktsförordningen som kom vid sekelskiftet bidrog till en tillfällig topp i emigrationsstatistiken. Om utvandringen mäts i procent av den totala befolkningen så kommer Sverige som nummer tre i Europa.

Emigrationen från Värmland började sent även med svenska mått mätt. Arbetsvandringarna fungerade länge som en säkerhetsventil mot överbefolk-

ningen. Det var de tre missväxtåren 1866-1868 som satte fart på det hela. Året 1866 regnade det, 1867 var det kallt och 1868 var det torrt.

Den vanligaste resvägen till Amerika gick med båt från Göteborg till Hull. Därifrån tog man tåg till Liverpool varifrån resan sedan fortsattes med båt till New York. Många värmlänningar som bodde nära gränsen till Norge reste dock över Oslo. Därifrån kunde man ta sig direkt till New York med båt. Den norska Amerikalinjen hade nämligen kommit igång långt före sin svenska motsvarighet.

Slutligen nämnde Erik Gustavson några personer med värmländsk anknytning vilkas namn man kanske hör mindre ofta: minnesotaguvernörerna Adolf Olovsson Eberhard född i Stora Kil, Floyd Olson och Wendell Anderson med rötter i Segmon samt senatoren Magnus Jonsson som var glasblåsare från Ed.

Referat från Erik Gustavsons kåseri vid Samfundet Emigrantforskningens Främjandes årsstämma 12 maj 1995.

Uppsägningar vid Emigrantregistret

Den offentliga sektorn måste spara pengar i det av den ekonomiska krisen hårt plågade Sverige och nu drabbas besparingsåtgärderna Emigrantregistret i Karlstad med förödande kraft.

Riksdagen beslutade i våras att inte ens arbetshandikappade skulle undantas från besparingarna. I detta fall är det bland annat AMS, Landstinget och Karlstads kommun som inte längre anser sig ha råd att gå in med lönebidrag och nu verkställer man beslutet. 22 av de 27 anställda vid Emigrantregistret mister sina jobb. Personalminskningen skall vara genomförd vid årsskiftet.

Förutom att verksamheten drabbas hårt är det ett svårt slag för de anställda, som har olika former av arbetshandikapp. Med bara fem personer kvar får man prioritera det allra viktigaste. Dit

räknar man den utåtriktade verksamheten. Allt annat får man lägga åt sidan så länge.

För en utomstående är det ytterst svårt att förstå vari den nationalekonomiska "vinsten" ligger med den här typen av åtgärder. Det förefaller som om politikerna flyttar kostnader från ett konto till ett annat samtidigt som man skär bort en produktion som visserligen inte är livsviktig men ändå av stort värde för många.

Genom sitt stora kunnande, register och arkiv torde Emigrantregistret bidra till att sprida kännedom om svensk organisationsförmåga framför allt i USA. Detta är icke oväsentligt för ett land som Sverige vars välstånd står och faller med exporten. Man får hoppas att ansvariga politiker tar sitt förnuft till fänga och omprövar sitt tvivelaktiga beslut. Att släktforskningen står i stor tacksamhets-

skuld till Emigrantregistret vet alla som besökt Gamla Badhuset.

Vi släktforskare bör därför hjälpa till och stödja Emigrantregistret i dess besvärliga läge. Det bästa sättet att göra detta är att gå med som medlem i Samfundet Emigrantforskningens Främjande.

Samfundet ger ut **Bryggan**, en kvartalstidning som nu har blivit större, färggladare och innehållsrikare. Och bättre skall den bli. Som prov fick alla medlemmar i Värmlands Släktforskarförening sig tillsända detta års första nummer.

Det var i våras som Du fick Bryggan i Din brevlåda. Du skulle också ha fått ett foljebrev från samfundets ordförande, men på grund av ett missförstånd glömdes detta tyvärr bort.

Medlemsavgiften är 100 kr som kan betalas in på postgiro 29 93 04 -6.

Vårutflykt till Lurö

Från Ekenäs på södra spetsen av Värmlandsnäs avreste ett 20-tal släktforskare från Värmland och Dalsland annandag pingst 5 juni 1995 för att främst ta del av utgrävningarna av 1100-talets kyrka eller kloster på Lurö i Vänern.

Studieförbundet Vuxenskolan organiserade resan med 2 motorbåtar och efter en kall och blåsig vår överraskade vädergudarna med blå himmel och en mild bris i den örika luröarkipelagen.

Under lång tid hörde Lurö med dess största öar Lurö, Källbergsön och Husön till Läckö län i Västergötland men överfördes 1569 till Eskilsäter socken i Näs härad, Värmlands län. Av Värmlands Ortregister framgår att Lurö var frälsehemman och som sådant befriat från skatt. Tyvärr finns det från äldre tider mycket litet bevarat av skriftlig dokumentation men sägner berättar att munkar i mitten av 1100-talet kom till Lurö. Från Västergötland var vattenvägen den bästa både vinter- och sommartid. Där byggde de ett kloster eller kyrka som övernattningsställe och samlingspunkt att användas vid pilgrimsfärder mot Nidaros, Trondheim i Norge, och Sankt Olofs grav.

Guiden Ruth Andersson på Lurö tog emot för en heldagsvisning av Lurön. Hon berättade att de första officiella dokumenten är från 1801, när en lantmäteriförrättning skedde för landshövding Ekeblad från Stola som ägde många stora gårdar. Troligen ville han ha Lurö uppmätt för försäljning. Sedan finns papper som visar att 1820-1837 ägdes Lurö av den förste Bernadotten, Jean Baptiste Bernadotte, Karl XIV Johan. Då lydde Lurö under Gammelgården i Kvänum. Lurö såldes sedan 1837 till en handlande Kullgren, som ägde Lurö endast ett år, antingen gick han i konkurs eller också dog han. Försäljningen skedde 1838 på en offentlig auktion i Kristinehamn till Herr Pripp i Lidköping, tillhörande samma släkt som grundade Prippbolagen. Priset var 4600 Riksdaler Banco.

Pripp var affärsman och anlade snabbt ett tegelbruk för taktegel, enkupigt taktegel. Under ett 20-tal år förorsakade tegelbruket att Lurö höll på att kalhug-

Bernhard Granholm i andra båten söker köra om Lars-Gunnar Sanders båt. Vänern ligger stilla under helblå himmel. Foto Harald Persson

gas, eftersom brukets två brännugnar slukade mängder av ved. Det blev inte brist på lera men brist på ved. Lyckligtvis såldes egendomen till greve Rudenskjöld på Läckö och där fanns eget tegelbruk varför tillverkningen på Lurö lades ned.

Från slutet av 1700-talet var arrendatorerna på ön också krögare och gästgivare. På en karta från 1883 finns Lurö Gästgiveri utsatt. Gästgiverierna efterträdde många gånger de medeltida härbergena. De som övernattade på Lurö roddes från Västergötland för att fortsätta till Ekenäs Gästgiveri på Värmlandsnäs. De gästgivaregårdar som låg vid vatten var tvungna att tillhandahålla båtar. Under stränga vintrar, när isarna låg farbara, färdades människorna med häst och släde. Med enruskor utmärktes hållfast färdväg.

Lurö på 1900-talet

Ruth Andersson fortsätter sin berättelse:

- Under 1900-talet kom andra färdmedel men de som kommer ihåg 1930-talet vet att det då inte var många turister på Lurö. Det kom ut en och annan sommargäst som hyrde husrum men grupper förekom nästan inte alls. Under och efter andra världskriget kom en och annan motorbåt eller seglare men de var inte fler än att vi blev bekanta med alla.

- Under 1960-talet hade avfolkningen börjat här, gårdarna var nedlagda. Det bodde ändå 25-30 personer här innan dess. Just under 1960-tal var det så litet turister och luröbor att stigarna höll på att växa igen. Sedan kom 1970-talet med plastbåtar och då fick vi allt fler som landsteg. Under 1980-talet påbörjades organisation av gruppresor som sedan växt med möjlighet till övernattnings, måltider och framför allt dessa underbara strövstigar som är noggrant skyltade. Men glass- eller korvkiosk har vi inte. Vi vill behålla naturen omkring oss.

Skolhuset

- Det lilla skolhuset byggdes 1916 och tjänstgjorde som skola till 1937. Det var en fröken som kom ut till Lurö för att undervisa alla de 6 klasserna. Hon bodde då i ena ändan av huset och hade skol salen i andra halvan. Barnantalet var inte stort, kanske 10 stycken när de var som flest. Mot slutet var det endast 3 elever som därigenom fick en grundlig, personlig undervisning. Före skolverksamheten på Lurö och efter 1937 måste barnen från ön vara inackorderade i Eskilsäter.

Under hela utflyktsdagen lyste en varm sol från klarblå himmel, Vänern visade sig från sin vackraste sida, möjligen tyckte inte seglarna det, eftersom

Fortsättning sida 12

Nr 38

Fortsättning antavla
Stina Olsson**Generation VI**

- 72 Persson, Olof.** d före 1688 i Alster, Hasselbol. gm
73 Svensdotter, Kerstin. d 1690 i Alster, Hasselbol.
76 Hansson-Hollsten, Måns. Smed. d 1703 i Nedre Ullerud, Mölnbacka. gm
77 Persdotter, Annika. d 172(9) i Alster, Alstrum.
84 Ersson, Eric. Bonde och nämndeman. f 163(5) i Väse, d 1720 i Ö Fågelvik, Lund. gm
85 Ersdotter, Marit. f 164(5), d 1736 i Ö Fågelvik, Lund.
88 Knutsson, Jöns. Bonde i Skogsberg. f 1620 i Väse, d 1704 i Ö Fågelvik. gm
89 Andersdotter, Ingiehl. f 1645 i Väse, d 1735 i Väse.
90 Andersson, Anders. Bonde i Ängertorp. f 1628 i Väse, d 1704 i Ö Fågelvik. gm
91 Andersdotter, Ingrid. f 1642 i Väse, d 1735 i Ö Fågelvik.
94 Nilsson, Nils. Vagnmakare i Kristinehamn och Väse. fi V Ämtervik, d 1727 i Väse. gm
95 Svensdotter, Annika. f 1651 i Väse, d 1731 i Väse.
96 Gråberg, Eskil. Komminister i Grums. d 1672 i Grums.

Vårutflykt Lurö . . .
Fortsättning från sida 11

vinden knappt fyllde seglen, men släktforskarna kunde avsluta med en förträfflig laxmiddag utan jakt. Hela dagen var präglad av avsaknad av stress. Under återresan besöktes en fiskarstuga som pietetsfullt möblerats med sekelskiftesmöbler.

Besök på Lurö sker givetvis med båt. Under sommaren går det fasta turer från Ekenäs onsdagar och lördagar. Turistbyrå i Säffle kan lämna närmare upplysningar.

Guiden Ruth Andersson är fyrvaktardotter och född på Lurö. Hon har skrivit en bok "Lurö ön i Vänerns mitt", där man kan läsa om öns historia och natur. Den finns i föreningens bibliotek i Gamla Badhuset.

Harald Persson

- 98 von Gegerfeldt, Samuel.** Kapten vid Närke-Värml. reg. f 1638, d 1684. gm
99 Thomsson, Christina. d efter 1695.
100 Öhman, Erik. Komminister. f ca 1644 i Karlstad, d 1724 i Sunne. gm
101 Risell, Margareta. f ca 1632.
102 Frychius, Sven Olof. Komminister i Dalskog (P). fi V Ämtervik, d 1694 i Ör (P). gm
103 Thorstensdotter-Hesselgren, Christina. f ca 1664, d 1741 i Ör (P).

Generation VII

- 152 Hollsten, Hans.** Kom från Holstein, smed i Asphyttan. Stamfar för släkten Hollsten. gm
153 Anna. Svenska.
180 Anders i Norra Mon, Väse. gm
181 Sigrid.
182 Hallorsson, Anders. Bonde i Berg, kyrkvärd, frälserättare på Hammars gods. f 1608 i Väse, d 1689 i Väse. gm
190 Petri, Sven. Sockenadjunkt i Ölme, jordägare i Skogsberg, Väse. f på 1600-talet, d före 1657 i Väse. gm
191 Torstensdotter, Elisabet. d efter 1669.
196 Persson-Geggen, Anders. Major vid Östgöta kavallerireg. gm
197 Styfwert, Eva. d före 1668.
198 Thomsson, Patrik. Överstelöjtnant vid Närke-Värml. reg. d 1659. gm
199 Svenske, Agneta. f 1617, d 1688.
200 Getharsson, Jon. Borgare i Karlstad. gm
201 Eriksdotter Sigrid.
202 Billingius, Peter. Militärpräst vid Närke-Värml. Reg. f i Närkes-Kil (T). gm
203 Robertsdotter-Feiff, Sophia. d 1680.
204 Svensson, Olof. Bonde i Svensby, V Ämtervik. gm
205 Kerstin. f ca 1609, d 1692 i Ör (P).
206 Jonsson-Hesselroth, Thorsten. Landskrivare på Dal. gm
207 Bryngelsdotter-Hesselgren, Catharina. d efter 1702.

Generetion VIII

- 364 Hallor.** Bonde i Våxnäs, Karlstad och i Vålingstorp, Väse.

Nr 38

Mitt bidrag till "Antaflan" är min morfars antavla. Genom Arne Linnarud har jag fått en del frågetecken uträtade, där våra anor är gemensamma. Stor hjälp har jag också fått av Stella Blomdahl, Landvetter. Våra anor har en hel del gemensamt. Källor, förutom kyrkoböcker, har varit Herdaminen från Karlstad och Skara stift, Fr Fryxells Slägtbok, Sv Ättartal och Elgenstiernas Ättarelängder.

Stina Olsson
 Lilla Viksgatan 34
 671 42 Arvika

- 366 Bengt.** Bonde i Berg, Väse. d 1618. gm
367 Ramfrid. d 1660 i Väse.
412 Halfvardsson, Jon. Länsmän i Nordals härad (P). f 1592, d 1655. gm
413 Bryngelsdotter, Ingegerd.
414 Matskol, Brynolphus Andreae. Kyrkoherde i Edsleskog (P). f 1592, d 1674. gm
415 Larsdotter-Hjerpe, Margareta. d 1672.

Generation IX

- 824 Thorstensson, Halfvard.** Kyrkoföreståndare för Skålleruds kyrka (P). f 1552, d 1622.
828 Påvelsson-Mascol, Anders. d i början av 1630-talet.
830 Andreae, Laurentius. Kyrkoherde i Hjerpås (R). d efter 1638.

Manustorka!
 Nu är det dags att
 sända in manus till
 VärmlandsAnor!

[illegible]

Nr 39

Fortsättning antavla
Kenneth Larsson

Generation VI

64 Erik Ingmarsson. f 8/9 1755 i S Soneby, Sunne. d 1828 i S Soneby. g m
65 Marit Nilsdotter. f 14/12 1756 i N Västerrottna, Gräsmark. d 23/9 1836 i Sunne
66 Olof Jonsson. f 24/8 1755 i Humsjön, Mangskog. Bonde. d 30/10 1830 i Gräsmark. g 1778 m
67 Kjersti Olsdotter. f 1761 i N Västerrottna, Gräsmark. Inhyses 1839. d 22/11 1847 i Mangskog
68 Nils Jonsson. f 1730 i Tobyn, Mangskog. Bonde. d 29/7 1803 i Tobyn. g m
69 Anna Persdotter. f 1732 i Åstenäs, Mangskog. d 7/9 1802 i Tobyn, Mangskog
70 Olof Nilsson. f 20/9 1760 i Slobyn, Mangskog. d 13/3 1836 i Slobyn. g m
71 Maria Jonsdotter. f 11/10 1762 i Holm, Arvika. d 5/5 1821 i Slobyn, Mangskog
72 Elof Nilsson. f 29/12 1723 i Takene, Mangskog. Bonde. d 9/3 1796 i Fjäll, Mangskog. g m
73 Margreta Andersdotter. f 14/1 1729 i St Årbotten, Gunnarskog. d 26/8 1813 i Fjäll, Mangskog
74 Anders Israelsson. f 17/3 1725 i Bjurbäcken, Mangskog. Bonde. d 3/5 1789 i Bjurbäcken, Mangskog. g m
75 Anna Mattsdotter. f 29/3 1730 i Där Öste, Bjurbäcken, Mangskog. d 31/10 1810 i Bjurbäcken, Mangskog
76 Nils Bryntesson. f 11/1 1730 i Fjäll, Mangskog. Bonde. d 28/2 1792. g m
77 Marit Jönsdotter. f 2/12 1733 i Rinnen, Mangskog. d 19/3 1797 i Rinnen, Mangskog, Mangskog
78 Matts Andersson. 1739 i Bjurbäcken, Mangskog. Bonde. d av ålderdom 6/6 1818 i Bjurbäcken. G 1767 m
79 Kari Andersdotter. f 4/1 1741 i Bjurbäcken, Mangskog. d 25/3 1808 i Bjurbäcken
80 Pål Andersson. f 24/9 1721 i Tobyn, Mangskog. Bonde. d 14/8 1794 i Tobyn, Mangskog. g m
81 Ingrid Nilsdotter. f 24/4 1724 i Uppsjön, Tortan, Brunsborg. d 5/9 1795 i Tobyn, Mangskog
82 Olof Månsson. f 24/9 1711 i Lerboda, Boda. Bonde. d 3/12 1775 i Åstenäs, Mangskog. g m

83 Karin Svensdotter. f 1709 i Gylterud, Mangskog. d 31/8 1783 i Åstenäs, Mangskog
88 Jonas Persson. f 1716 i V Ämtervik. d 30/12 1776 i S Västerrottna, Gräsmark. g m
89 Karin Halfvardsdotter. f 3/3 1711 i S Västerrottna, Gräsmark
90 Olof Andersson. f 25/12 1719 i Fjäll, Mangskog. Bonde, soldat. d 29/1 1803 i Fjäll, Mangskog. g 26/12 1748 m
91 Lisbet Mattsdotter. f 1726 i Övre Fjäll, Mangskog. d 15/12 1801 i Fjäll, Mangskog
92 Elof Elofsson. f 1729. d 20/9 1769 i Sunne. g m
93 Chirsti Jansdotter. f 1736 i "Elfvedalen". g 1:o med föregående ana. g 2:o med Olof Pärsson Ulffeldt. (f 1742. Soldat. d av håll och styng 18/6 1800 i Skrottingerud, Sunne.)
94 Erik Månsson. f 24/1 1736 i Tonerud, Sunne. d 1817 i Hälleberg, Sunne. g m
95 Kersti Persdotter. f 19/11 1740 i Skrottingerud, Sunne. d 1805 i Sunne
96 Jon Persson. f 7/8 1733 i Treskog, Gunnarskog. d 1822 i Treskog. g m
97 Maria Elofsdotter. f 26/7 1751 i Bortan, Gunnarskog. d 31/1 1837 i Treskog, Gunnarskog
98 Olof Larsson. f 14/1 1762 i Treskog, Gunnarskog. d 2/2 1829 i Treskog. g m
99 Marit Skåresdotter. f 11/5 1764 i Ulfsjön, Gräsmark. d 5/4 1829
100 Anders Svensson. Dräng under Valfjället i Eda. g m
101 Anna Olsdotter. f 1760 i Mögsjöhöjden, Bortan, Gunnarskog. d 18/12 1809 i Bortan
102 Mats Andersson. f 9/6 1756 i Berg, Gräsmark. d 4/2 1831 i Treskog, Gunnarskog. g m
103 Elleca Ersdotter. f 30/5 1758 i Timbonäs, Gräsmark. d 3/11 1837 i Treskog, Gunnarskog
104 Måns Pålsson. f 20/11 1771 i Åsen, V Ämtervik. g m
105 Cari Olsdotter. f 4/9 1771 i Hensgård, V Ämtervik. d 26/3 1816 i Åsen, V Ämtervik
106 Jon Andersson. f 21/9 1772 i Fjäll, Mangskog. Fattighjon. d 10/4 1857 i Fjäll. g m
107 Malin Olsdotter. f 18/10 1764 i L Gårdsås, Gunnarskog. d 29/7 1845 i Fjäll, Mangskog

Nr 39

Eftersom jag härstammar från Mangskog och där fanns 3 finska hemman så sätter det en viss prägel på min antavla. De flesta förfäderna på min fars sida kommer från Mangskog och från finska områden i Fryksdalen.

På min mors sida har vi bland andra Lagerlöfska släkten i Gunnarskog jämte smedsläkter Hult och Landgren i Brunsborg och Boda.

Att prästsläkter underlättar vet vi. Jag härstammar på 7 olika grenar från Brunsborgs förste kyrkoherde Paulus Nicolaus Wermius.

Kenneth Larsson
Jakobsgratan 14 B 5tr
671 40 Arvika
Telefon 0570-15546

108 Jan Olofsson Åmberg. f 23/1 1786 i Fjäll, Mangskog. Soldat. d 18/4 1874 i Arvika. g m

109 Anna Jansdotter. f 28/4 1774 i Mölnerud, Brunsborg. d 24/9 1828 i Arvika.

110 Anders Nilsson Stomm. f 21/5 1790 i Byn, Brunsborg. Soldat. d ?/12 1827 i Brunsborg. g m

111 Britta Jonsdotter. f 21/6 1777 i Smådal, Brunsborg. d 30/11 1860

112 Lars Andersson. f 1774 i S Arnby, Sunne. d 15/9 1848. g m

113 Britta Månsson. f 26/12 1775 i Hån, Sunne. d 29/12 1846

114 Jan Månsson. f 10/7 1767 i Runneval, Stora Kil. g m

115 Maria Bengtsdotter. f 17/5 1773 i Sörby, Stora Kil

116 Erik Langren. f 12/9 1767 i Saxån, Färnebo. Mästersven. d 12/12 1816 i Brunsborg. g m

117 Cajsa Christophersdotter. f 2/3 1770 i Lånshöjden, Gåsborn. d 2/11 1837

118 Gustaf Jonsson Hult. f 18/11 1783 i Reinholdsforss, Mangskog. d 14/12 1836. g m

119 Anna Andersdotter. f 25/11 1775 i Gunnarsbytorp, Brunsborg. d 10/10 1856.

Fortsättning sida 16

Upprättad för Kenneth Larsson. f. 19/3 1951 i Tobyn, Mangskog.					Alla orter i S lan	
Antavla nr 039	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr. 2-3 (1)	Nr. 4-7	Nr. 8-15	Nr. 16-31	Nr. 32-63		
2	Larsson, Nils. Lantbrukare 1874-07-26 Mangskog, Tobyn 1909-02-03 Mangskog, Tobyn 1977-02-28 Mangskog, Tobyn g. 1942-12-31	Eriksson, Lars. Jordbrukare 1838-02-28, Gråsmark, Långj. torp 1893-11-02, Mangskog, Tobyn g. 1864-05-13 Olsson, Olof. Bonde 1840-06-27, Mangskog, Tobyn 1934-11-21, Mangskog, Tobyn Olsson, Anders 1829-12-06, Mangskog, Tobyn 1913-11-22, Mangskog, Tobyn g. 1855 Andersdotter, Kajsa 1828-09-26, Mangskog, Bjurbäcken 1915-10-10, Mangskog, Tobyn	Larsson, Erik. Bonde 1814, Gråsmark - 1839, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1814, Mangskog - 1871, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1803, Mangskog - 1874, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1806, Mangskog - 1884, Mangskog Nilsson, Olof. Jordbrukare 1801, Mangskog - 1843, Mangskog Olsson, Anna 1800, Mangskog - 1883, Mangskog Halfvarsson, Anders 1796, Mangskog - 1861 Reinholdsdotter, Kjerstin 1789, Sunne - 1866	Ersson, Lars Olsson, Olof. Bonde 1814, Gråsmark - 1839, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1814, Mangskog - 1871, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1803, Mangskog - 1874, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1806, Mangskog - 1884, Mangskog Nilsson, Olof. Jordbrukare 1801, Mangskog - 1843, Mangskog Olsson, Anna 1800, Mangskog - 1883, Mangskog Halfvarsson, Anders 1796, Mangskog - 1861 Reinholdsdotter, Kjerstin 1789, Sunne - 1866	Ersson, Lars Olsson, Olof. Bonde 1814, Gråsmark - 1839, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1814, Mangskog - 1871, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1803, Mangskog - 1874, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1806, Mangskog - 1884, Mangskog Nilsson, Olof. Jordbrukare 1801, Mangskog - 1843, Mangskog Olsson, Anna 1800, Mangskog - 1883, Mangskog Halfvarsson, Anders 1796, Mangskog - 1861 Reinholdsdotter, Kjerstin 1789, Sunne - 1866	Ersson, Lars Olsson, Olof. Bonde 1814, Gråsmark - 1839, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1814, Mangskog - 1871, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1803, Mangskog - 1874, Mangskog Olsson, Olof. Bonde 1806, Mangskog - 1884, Mangskog Nilsson, Olof. Jordbrukare 1801, Mangskog - 1843, Mangskog Olsson, Anna 1800, Mangskog - 1883, Mangskog Halfvarsson, Anders 1796, Mangskog - 1861 Reinholdsdotter, Kjerstin 1789, Sunne - 1866
1	Ansökare Larsson, Kenneth. Kanslist 1951-03-19 Mangskog, Tobyn	Wallander, Tofte. 1898-08-29 Gunnarskog, Treskog 1976-12-16 Arvika	Wallander, Magnus. Skomakare 1863-01-09, Gunnarskog, Treskog 1928-11-26, Gunnarskog, Treskog g. 1888-05-18 Persson, Märta 1866-07-23, Gunnarskog, Treskog 1955-11-18, Arvika	Elofsson, Anders. Bonde 1809, Gunnarskog - 1872 Persdotter, Stina 1824, Gunnarskog - 1902, Gunnarskog Nilsson, Per 1835, Mangskog - 1926, Mangskog Olsson, Märta 1840, Brunsog - 1920, Gunnarskog Mansson, Johannes 1833, Stora Kil - 1917, Mangskog Landgren, Anna 1832, Boda - 1916, Mangskog Nilsson, Olof. Bonde 1839, Boda - 1917, Mangskog Jansdotter, Märta 1834, Boda - 1923, Mangskog	Jönsson, Elov Olsson, Märta Andersson, Per Mattsdotter, Maria Mansson, Nils Jonsdotter, Mertha Jansson, Olof Andersdotter, Maria Larsson, Mäns Jansdotter, Maria Ersson-Landgren, Anders Gustafsdotter, Catharina Olsson, Nils Eriksdotter, Maria Olsson, Jan Persdotter, Cajsa	1783, Sunne - 1837, Gråsmark 1784, Gråsmark - 1861, Mangskog 1774, Mangskog - 1850, Mangskog 1790, Mangskog - 1861, Mangskog 1758, Mangskog - 1841, Mangskog 1766, Mangskog - 1853, Mangskog 1767, Mangskog - 1838, Mangskog 1774, Mangskog - 1840, Mangskog 1756, Mangskog - 1834, Mangskog 1757, Mangskog - 1839, Mangskog Elofsson, Olof Andersdotter, Maria Jonasson, Halfvard Olsson, Kari Elofsson, Reinhold Erdotter, Karin Jönsson, Elov Olsson, Märta Andersson, Per Mattsdotter, Maria Mansson, Nils Jonsdotter, Mertha Jansson, Olof Andersdotter, Maria Larsson, Mäns Jansdotter, Maria Ersson-Landgren, Anders Gustafsdotter, Catharina Olsson, Nils Eriksdotter, Maria Olsson, Jan Persdotter, Cajsa
3	Landgren, Maria. 1919-08-01 Mangskog, Tobyn	Landgren, Emil. Hyvelmästare 1871-05-01, Mangskog, Humsjön 1953-12-14, Mangskog, Tobyn Olsson, Anna-Kajsa 1874-11-25, Mangskog, Tobyn 1910-03-04, Mangskog, Tobyn	Landgren, Emil. Hyvelmästare 1871-05-01, Mangskog, Humsjön 1953-12-14, Mangskog, Tobyn Olsson, Anna-Kajsa 1874-11-25, Mangskog, Tobyn 1910-03-04, Mangskog, Tobyn	Gustafsdotter, Catharina Olsson, Nils Eriksdotter, Maria Olsson, Jan Persdotter, Cajsa	1807, Brunsog - 1897 1814, Boda - 1859, Boda 1813, Brunsog - 1866 1811, Brunsog - 1882, Brunsog 1815, Boda - 1884, Brunsog	
1995-05-05						

Antavla nr 39

Kenneth Larsson

Fortsättning från sida 14

120 Olof Andersson. f 23/9 1785 i Renstad, Boda. g 1:o med efterföljande ana. g 2:o med Marit Nilsdotter. (f 1/1 1805 i Takene, Brunsfog. d 16/4 1878 i Renstad, Boda.) Bonde. d 4/10 1844 i Boda
121 Britta Persdotter. f 3/11 1788 i Svartåna, Brunsfog. d 7/2 1828 i Boda
122 Erik Christophersson. f 25/3 1779 i Gönäs, Frykerud. Bonde. d 30/4 1838 i Takene, Brunsfog. g m
123 Britta Olsdotter. f 15/11 1790 i Takene, Brunsfog. d 10/2 1875 i Takene, Brunsfog
124 Olof Andersson. f 23/5 1779 i Takene, Brunsfog. Bonde. d 1849 i Takene, Brunsfog. g m
125 Marit Olsdotter. f 29/12 1776 i Takene, Mangskog. d 1848 i Takene, Brunsfog
126 Per Olsson. f 11/9 1777 i Nordsjö, Boda. Bonde. d 1816 i Nordsjö, Boda. g m
127 Britta Andersdotter. f 2/2 1782 i Storviken, Björnö, Gillberga. d i lunginflammation 5/3 1867 i Nordsjö, Boda

Generation VII

128 Ingmar Bernhardsson. f 1706 i Backa, Sunne. g 1:o med Britta Nilsdotter. (f 1705 i S Soneby, Sunne. d ca 1754 i S Soneby.) g 2:o med efterföljande ana. d 31/12 1792 i Sunne
129 Ingeborg Pålhdotter. f 23/3 1723 i Björke, Sunne. d 12/2 1769 i Sunne
130 Nils Bångtsson. f 1711 i N Västerrottna, Gräsmark. Ej i dopbok. d av brännsjuka 2/9 1774 i N Västerrottna. g m
131 Kari Halfvardsdotter. f 12/4 1720 i Stensrud, Gräsmark. d av "slaget" 7/8 1797 i N Västerrottna
132 Jon Svensson. f 16/2 1726 i Långjohanstorp, Gräsmark. d 25/1 1790 i Långjohanstorp. g 1:o 2/2 1755 med efterföljande ana. g 2:o med Karin Mattesdotter. (f 28/6 1724 i N Ängen, Gräsmark. d 1783 i Långjohanstorp, Gräsmark.)
133 Britta Andersdotter. f 15/12 1723 i Bjurbäcken, Mangskog. d 23/2 1761 i Humsjön, Mangskog. g 1:o med Israel Mattsson. (f 1706 i Humsjön, Mangskog. d 24/1 1753 i Humsjön.) g 2:o 2/2 1755 med föregående ana
134 Olof Larsson. f 1723 i Västerrottna, Gräsmark. g m

135 Karin Elofsdotter. f 1724 i Sunne. d 12/7 1789 i N Västerrottna, Gräsmark
136 Jon Nilsson. f 14/8 1703 i Svartåna, Brunsfog. d 29/3 1772 i Tobyn, Mangskog. g m
137 Kjersti Olofsdotter. f 25/10 1705 i Berga, Brunsfog. d 17/7 1791 i Tobyn, Mangskog
138 Per Jonsson. f 1683. Bonde. d 23/9 1750 i Åstenäs. g m
139 Kari Jonsdotter. f 1694 i Gylterud, Mangskog. d 30/4 1758 i Åstenäs, Mangskog
140 Nils Bryntesson. f 7/4 1718 i Kingseiviken, Brunsfog. d 3/3 1790 i Slobyn, Mangskog. g m
141 Anna Kjellarsdotter. f 28/12 1729 i Slobyn, Mangskog. d 9/9 1807 i Slobyn
142 Jon Pärsson. f 13/3 1718 i Holm, Arvika. d 1767 i Holm, Arvika. g m
143 Marit Nilsdotter. f 30/6 1733 i Långvak, Arvika. g 1:o med föregående ana. g 2:o 2/7 1770 med Sven Jonsson. (f 1748 i Trehörningen, Gunnarskog.) d 1/1 1813 i Holm, Arvika
144 Nils Olofsson. Bonde. f 7/8 1697 i Takene, Mangskog. d 3/8 1769 i Takene. g m
145 Ingjerd Andersdotter. f 1697 i Tobyn, Mangskog. d 30/8 1783 i Takene, Mangskog
146 Anders Olofsson. f 1688 i Gunnarskog. Bonde, kyrkvaktare. d 26/3 1782 i Årbotten, Gunnarskog. g m
147 Kristin Andersdotter. f 6/6 1692 i St Årbotten, Gunnarskog. d 10/2 1771 i St Årbotten, Gunnarskog
148 Israel Pålhdsson. f 1684 i Pålstorp, Bjurbäcken, Mangskog. d 11/5 1755 i Bjurbäcken, Mangskog. g m
149 Walborg Mattesdotter. f 1680. d 14/3 1757 i Bjurbäcken, Mangskog
150 Mattes Mattesson Cailan. f 1679 i Bjurbäcken, Mangskog. g 1:o med Anna Erichsdotter. (f 1687 i Humsjön. d 16/7 1727 i Bjurbäcken) g 2:o med efterföljande ana. Bonde. d av rödsot 14/9 1768 i Bjurbäcken, Mangskog
151 Annika Larsdotter. f i Fjäll. g 1:o med Olof Thomasson. (f 1677 i Humsjön. d 7/6 1728 i Humsjön.) g 2:o med föregående ana. d 14/6 1750 i Bjurbäcken, Mangskog

152 Brynte Andersson. f 1704 i Takene, Mangskog. Bonde. d 20/5 1781 i Fjäll, Mangskog. g m
153 Sigrid Larsdotter. f 1696 i Slobyn, Mangskog. d 21/7 1782 i Fjäll, Mangskog
154 Jöns Andersson. f 13/3 1698 i Lövnäs, Mangskog. Bonde. d 11/5 1752 i Rinnen, Mangskog. g m
155 Kjersti Bryntesdotter. f 4/3 1705 i Rinnen, Mangskog. d 14/3 1786 i Rinnen
156 Anders Persson. f 24/6 1713 i Bjurbäcken, Mangskog. Bonde. d 25/9 1781 i Bjurbäcken. g 15/10 1738 m
157 Gertrud Israelsdotter. f 16/11 1718 i Bjurbäcken, Mangskog. d av slag 24/6 1786 i Bjurbäcken
158 Anders Johansson. f 7/6 1694 i Bjurbäcken, Mangskog. d 21/1 1748 i Bjurbäcken. g m
159 Marit Pålhdotter. f 3/11 1705 i Timbonäs, Gräsmark. d 29/3 1786 i Bjurbäcken, Mangskog
160 Anders Jonsson. f 1691 i Tobyn, Mangskog. Bonde. d 15/2 1756 i Tobyn. g m
161 Karin Pålhdotter. f 1687 i Folkesgården, V Ämtervik. d 30/6 1743 i Tobyn, Mangskog
162 Nils Persson. g m
163 Anna Torsdotter. f 1688. d 11/1 1734 i Tortan, Brunsfog
164 Måns Olsson. f 1675 i Lerboda, Boda. Bonde. d 28/5 1750 i Lerboda. g m
165 Ingrid Jönsdotter. fi Ölserud, Boda
166 Sven Jonsson. f 1683. Bonde. d 24/4 1737 i Gylterud. g m
167 Marit Persdotter
176 Per. g m
177 Britta. f 1687. d 1765 i V Ämtervik
178 Halfvard Persson. g m
179 Gurli Jönsdotter
180 Anders Larsson. f 1689 i Fjäll, Mangskog. Bonde. d 12/2 1765 i Fjäll, Mangskog. g m
181 Kari Bryntesdotter. f 1700 i Gullsbryn (?). d 1/12 1742 i Fjäll, Mangskog
182 Matts Persson Håckan. f 1646 i Övre Fjäll, Mangskog. g 1:o med Lisbeth Mathesdotter. (d i lungsot 1715 i Övre Fjäll, Mangskog.) g 2:o med efterföljande ana. d 23/5 1736 i Övre Fjäll
183 Margreta Erichsdotter. Född 1687. d 7/8 1765 i Övre Fjäll, Mangskog

Antavla nr 39

Kenneth Larsson

Fortsättning från sida 16

- 188 Måns Olofsson. f 1704 i Tonerud, Sunne. Soldat. d 5/2 1743 i Tonerud. g m
- 189 Ingeborg Elofsdotter. f ?/1 1698. d 13/7 1742 i Tonerud, Sunne
- 190 Per Ersson. f i Skröttingerud, Sunne. d ca 1748 i Skröttingerud, Sunne. g m
- 191 Kierstin Persdotter. f 1701 i Askersby, Sunne. d 1787 i Skröttingerud, Sunne
- 192 Pähr Jonsson. f 1687 i Treskog, Gunnarskog. d 15/5 1760 i Treskog. g m
- 193 Maria Knutsdotter. f 13/2 1704 i Rud, Arvika. d 10/3 1789 i Årbotten, Gunnarskog
- 194 Elof Månsson. f 10/11 1697 i Bortan, Gunnarskog. Bonde. d 2/5 1757 i Bortan. g m
- 195 Malin Andersdotter. f 1705. d 1/9 1788 i Bortan, Gunnarskog.
- 196 Lars Olofsson. f 19/3 1733 i Treskog i Gunnarskog. Bonde. g m
- 197 Lisa Matsdotter. f 17/11 1738 i Treskog, Gunnarskog. d 26/3 1819 i Treskog
- 198 Skåre Danielsson. f 9/12 1735 i Treskog, Gunnarskog. d 6/1 1789 i Ulfsjön. g 7/5 1761 m
- 199 Karin Håkansdotter. f 1723 i Treskog, Gunnarskog. g l:o med Anders Mattsson. (f ca 1710 i Ulfsjön, Gräsmark. d 24/5 1758 i Ulfsjön.) d 25/8 1797 i Gräsmark
- 202 Olof Månsson. f 1713 i Bortan, Gunnarskog. d 10/6 1789 i Mögsjöhöjden, Bortan. g m
- 203 Britta Andersdotter. f 1723 i Bortan, Gunnarskog. d 13/1 1768 i Mögsjöhöjden, Bortan
- 204 Anders Hindrichsson. f 7/6 1715 i Berg, Gräsmark. d 4/7 1774 i Berg, Gräsmark. g m
- 205 Kari Persdotter. f 1724 i Boda. d 3/8 1783 i Berg, Gräsmark
- 206 Erik Olofsson. d 1764 i Timbonäs, Gräsmark. g m
- 207 Maria Persdotter. f 1726 i N Ången, Gräsmark.
- 208 Pål Börgeresson. f 18/4 1745 i Åsen, V Ämtervik. Bonde. g m
- 209 Ingebor Nilsdotter. f 9/10 1740 i Hensgård, V Ämtervik. d 9/3 1808 i Åsen, V Ämtervik
- 210 Olof Jonsson. f 1732 i Sunne (?). d 6/4 1820 i Hensgård, V Ämtervik. g m
- 211 Marit Olofsdotter. f 19/10 1733 i Kålsgård, V Ämtervik. d 28/4 1812 i Hensgård, V Ämtervik
- 212 Anders Mattsson. f 24/2 1749 i Fjäll, Mangskog. d 14/7 1816 i Fjäll. g m
- 213 Anna Jonsdotter. f 1746 i Järperud, Gunnarskog. d 27/10 1822 i Fjäll, Mangskog
- 214 Olof Andersson. f 5/5 1732 i St Årbotten, Gunnarskog. Bonde, kyrkvaktare. d 25/6 1797 i L Gårdsås, Gunnarskog. g 1762 m
- 215 Ingeborg Gunnarsdotter. f 1742 i L Gårdsås, Gunnarskog. d i hetsig feber 29/6 1801 i Gårdsås
- 216 Olof Olofsson. f 1/11 1752 i Tobol, Gunnarskog. Bonde. g m
- 217 Marit Jansdotter. f 10/3 1759 i Fjäll, Mangskog
- 218 Jan Jansson. f 18/1 1741 i Fjäll, Mangskog. d av förkylning 3/1 1792 i Mölnerud. g 26/12 1763 m
- 219 Britta Jordsdotter. f 18/5 1746 i Mölnerud, Brunskog. d 15/3 1809 i Mölnerud, Brunskog
- 220 Nils Nilsson. f 25/7 1751 i Byn, Brunskog. g m
- 221 Marit Persdotter. f 7/2 1751 i V Furtan, Brunskog. d 22/12 1793 i Byn, Brunskog
- 222 Jon Bengtsson. f 26/2 1754 i Strand, Brunskog. d 1842 i Smådal, Brunskog. g m
- 223 Anna Nilsdotter. f 8/2 1755 i Smådal, Brunskog. d 12/11 1841 i Smådal, Brunskog
- 224 Anders Larsson. f 29/12 1742 i S Arneby, Sunne. d 1830 i S Arneby. g m
- 225 Karin Olsdotter. f 1748 i S Arneby, Sunne. d 31/12 1824 i S Arneby.
- 226 Måns Olsson. f 27/9 1751 i Hån, Sunne. d 1795 i Hån. g m
- 227 Christin Jansdotter. f 1755 i Tonerud, Sunne. d 1819 i Hån, Sunne
- 228 Måns Månsson. f 25/7 1727 i St Kil. g m
- 229 Marit Andersdotter. f 9/5 1728
- 230 Bengt Gustafsson. f 1727. g m
- 231 Karin Swensdotter. f 1729. d 1774 i Sörby, St Kil
- 232 Anders Jansson Langren. f 1734. Mästersmed. d 21/10 1798 i Saxån, Färnebo. g m
- 233 Britta Ersdotter. f 1732
- 234 Christoffer Pålsson. g m
- 235 Gretha Persdotter
- 236 Jonas Larsson Hult. f 15/4 1760 i Mölnbacka, Nedre Ullerud. Mästersmed. d 28/8 1843. g m
- 237 Catharina Göransdotter. f 1756 i Västmanland
- 238 Anders Jansson. f 20/6 1750 i Berga, Brunskog. d ?/11 1824 i Brunskog. g m
- 239 Britta Olsdotter. f 13/5 1752 i Smådal, Brunskog. d 1822 i Brunskog
- 240 Anders Olsson. f 10/2 1749 i Renstad, Boda. Bonde. d 16/2 1835 i Renstad, Boda. g m
- 241 Britta Olsdotter. f 26/4 1752 i Takene, Brunskog. d 18/10 1790 i Renstad, Boda
- 242 Per Jansson. f 26/12 1757 i Byn, Brunskog. Bonde. d 4/5 1819 i Svartåna, Brunskog. g m
- 243 Marit Nilsdotter. f 25/12 1760 i Svartåna, Brunskog
- 244 Christopher Svensson. f 21/10 1754 i Högvalta, Frykerud. Bonde. g 14/6 1778 m
- 245 Elin Svendsdotter. f 16/9 1755 i Ö Glänne, Frykerud
- 246 Olof Olsson. f 18/1 1757 i Takene, Brunskog. d 20/1 1835 i Takene, Brunskog. g m
- 247 Ingerd Nilsdotter. f 28/11 1761 i Skog, Brunskog. d 1850 i Takene, Brunskog
- 248 Anders Andersson. f 4/3 1752 i Takene, Brunskog. Bonde. d 29/3 1795 i Takene, Brunskog. g m
- 249 Marit Bengtsdotter. f 25/3 1749 i Ö Fösked, Brunskog. d 30/11 1779 i Takene, Brunskog
- 250 Olof Olofsson. f 1/11 1730 i Åmått, Brunskog. d av rödsot 23/6 1793 i Takene, Mangskog. g m
- 251 Ingrid Eriksdotter. f 19/2 1738 i Takene, Mangskog. d av ålderdom 22/4 1811 i Takene, Mangskog
- 252 Olof Halfvardsson. f 30/1 1752 i Gunnarsbytorp, Frykerud. d 21/5 1825 i Nordsjö, Boda. g m
- 253 Ingeborg Olsdotter. f 1/2 1750 i Nordsjö, Boda. d 1796 i Nordsjö
- 254 Anders Andersson. f 1747 i Gillberga. g m
- 255 Annecka Ersdotter. f 1745. d 16/9 1787 i Gillberga

Kostnader för lån av mikrokort

Varje år kartlägger Släktforskarförbundet avgifterna för olika lån samt intresset för släktforskning vid landets bibliotek. Resultatet redovisas kommun för kommun i Angeläget.

Där kan man för år 1994 utläsa att intresset för släktforskning har ökat i Eda, Forshaga, Grums, Kristinehamn och Storfors. För övriga kommuner rapporteras oförändrat intresse jämfört med tidigare år, utom för Hammarö där intresset har minskat. Det sista är en smula märkligt eftersom Hammarö är den enda kommunen i länet där lån av mikrokort var helt gratis.

Förbundet har tagit upp frågan om kostnader för lån och köp av mikrokort i en skrivelse till kulturutredningen med kopia till kulturdepartementet, riksarkivet och SVAR.

Brevet avslutas så här:

Med den tekniska utvecklingen framstår det som allt naturligare att även allmänt spridd information på nyare tekniska medier blir tillgänglig för allmänt bruk på samma villkor som traditionellt tryck, d v s utan särskilda avgifter för den enskilde.

Principiella skillnader mellan information beroende enbart på tekniskt medium framstår som svåra att motivera. I andra hand måste avgifterna hållas på en nivå som inte motverkar syftet med att ge en bredare allmänhet tillgång till grundläggande historisk information för egen forskning.

Vidare bifogades Ted Rosvalls debattartikel i Släkthistoriskt Forum 2/95.

SVAR kommer med nyhetsbrev

Du kan nu prenumerera på SVAR:s nyhetsbrev för en årsavgift på 30 kr. Detta belopp sätts in på postgiro 95 06 92 - 4

Ange "Nyhetsbrev" samt kundnummer på talongen.

Man beräknar att ge ut två nyhetsbrev per år innehållande uppgifter om vad som tillkommit på mikrokort och annan information som berör SVAR:s kunder.

Den fullständiga versionen av SVAR:s nya katalog är nu klar och bör således finnas på biblioteken. Den består av 7 pärmar med följande innehåll:

- 4 pärmar med kyrkoarkiv
- 1 pärm med militärt material
- 1 pärm (än så länge) med judiciellt material
- 1 pärm där allt övrigt material är samlat, kallad Allmän del.

Observera att länen är ordnade alfabetiskt i kyrkoarkiv- och domstolspärmar. Man måste också ha i minnet att det tar lång tid innan nyfilm material kommer in i katalogen. Carl Szabad pekar på detta problem i Släkthistoriskt Forum 3/95.

Vill man ha mer aktuella uppgifter om vad som finns i SVAR:s sortiment så kan man gå in på NAD-skivan, se notis sida 5. Den bärande tanken vid omarbetningen av SVAR-katalogen har varit att presentera materialet med hänsyn taget till innehållet. Så till exempel har alla mantalslängder placerats för sig, alla kartor likaså. Ändå kan det uppstå problem att hitta och därför har man arbetat fram ett alfabetiskt sökregister.

Bland "Färdiga kort - listor under arbete" kan nämnas följande:

- Svenska Telegrambyrån. Utrikes- och inrikestelegram åren 1867-1919
- Johan A Wiléns arkiv. Om Uppsala dövstumskola 1884-1912
- Kompletteringsfilmning av material från Krigsarkivet (generalmonsterrullor, rullor 1724-, meritförteckningar samt rullor Flottan)
- Register över militära chefer samt deras skrivelser 1620-1840.

Utöver ovanstående har utkommit mikrokort med domböcker från Södermanlands, Örebro och Västmanlands län. Förteckningar över dessa kostar 30 kr/st.

Det gigantiska projektet "Arkiv och kultur till tusen" fortlöper med cirka 600 personer engagerade. De fyra delprojekt som pågår är

- dataregistrering av arkivförteckningar
- framställning av databas med registrering av alla personer som levde i Sverige år 1890
- framställning av sockenkataloger
- dataregistrering av bouppteckningar, mantalslängder med flera specialregister.

Forskarplats vid läsapparat kostar 70 kr för halvdag och 130 kr för heldag (08.00-16.00). Vill man köpa mikrokort, så kostar de 17 kr per styck. Att själv hyra mikrokort kostar 19 kr per volym. Då det gäller inkvartering i Ramsele finns det många olika alternativ att välja på, från 60 kr per dygn till 495 kr per dygn

Fråga Turistinformationen
telefon 0623-10510.

Prostar Oxar och Fogdar

Från ett seminarium på Högskolan i Karlstad.

Carin Bergström från riksantikvarieämbetet talade om prostarna, närmare bestämt lantprästen i lokalsamhället under 1700-talet. Hon har studerat förhållandena i några uppländska pastorat. Prosten hade en dominerande ställning under den tiden. Bland annat så fanns det regala pastorat där prosten tillsattes av

kungen. Ett sådant pastorat var i regel befriat från biskopsvisitationer.

Kjell-Åke Aronsson, länsstyrelsen i Jämtlands län, talade om fångstfolk och bönder i värmländsk forntid. Han redogjorde för en arkeologisk utgrävning man gjort i Våldalen och Brakerudsmossen där den nya flygplatsen skall ligga. Man

har gjort pollenanalys av jordlagren i mossen och funnit spår av mänsklig verksamhet långt tillbaka. Han berättade även om de olika språkens utbredning i Europa. De indoeuropeiska språken har spridits med jordbrukets införande. En annan språkfamilj har följt med de svedjebrukande människorna.

Prostar oxar . . .

Fortsättning från sida 18

Oxen

Om oxar och speciellt om oxar uti Värmland 1503 talade *Ulf Jansson* från Stockholms universitet. Han har studerat detta års skattebok och funnit att man då betalade skatt i oxar. Detta var främst i västra och centrala Värmland.

I norra Värmland betalade man med pengar och i sydöstra med järn. Man har alltså betalat med oxar även inom områden med järnbruk och detta tyder på att man handlade med oxar och järn sins emellan. Om skatten för en gård inte uppgick till en hel oxe, så kunde fler gårdar betala gemensamt och sedan betala mellanskillnaden till varandra. Oxen kunde alltså vara värd mer än skatten för en gård.

Lennart Johansson från folkrörelsearkivet i Kronobergs län talade om folkrörelser, religion och mentalitet. Han har studerat skillnaderna mellan Jönköpings och Kronobergs län och bland annat funnit att grogrunden för 1800-talets väckelserörelse i det förstnämnda länet fanns redan på 1700-talet i den struktur som samhället hade redan då. I Kronobergs län skall det enligt en missionär ha varit värre att predika än i Kina.

Fogden

Per Frohnert från Stockholms universitet talade slutligen om fogden. Denne liksom prosten hade en dominerande och normgivande roll.

Det finns exempel på kronofogdar, som blivit mycket mäktiga. De kunde ägna sig åt bisysslor, bland annat låneverksamhet.

Kronofogden hade fögderiet som arbetsområde. I häradet fanns kronolänsmän och i socknen fjärdingsmän.

Carin Bergströms bok "Lantprästen" och Per Frohnerts avhandling om fogdar finns tillgängliga i Värmlandsarkivs bibliotek.

BGm

Genealogiskt seminarium i Östersund

Jämtlands läns släktforskarförening fyller i år 50 år. I början av juni firade föreningen detta jubileum i dagarna tre med ett Nordiskt genealogiskt seminarium, med en utflykt till Frösön och med två middagar.

Till seminariet var inbjudna forskare från Norge, Finland och Sverige. Föredragen kommer att ges ut i en skrift av Sveriges Släktforskarförbund. Festligheterna öppnades av landshövding *Sven Heurgren*, som bland annat berättade att hans hus-tru kommer från Filipstad.

Föreningens ordförande, professor *Ingmar Bergström* gjorde en tillbakablick. Den 18 februari 1945 hade man sitt första sammanträde. I Östersunds Posten kunde man läsa att den nystartade föreningen "fick en glänsande start". Läsarkivets forskarsal var fullsatt med intresserade. Och konstaterar referenten: "Till och med damer voro närvarande." Nu 1995 är man en livaktig förening med cirka 300 medlemmar.

Seminariets ämne var migration. Det inleddes med ett föredrag av professor *Lars Beckman*, Umeå, vars ämne var "Genetiska spår av tidig migration". Han framhöll att man med hjälp av genetisk forskning kan spåra folkvandringar.

Gränsen som inte var gräns

Professor *Jörn Sandnes*, Trondheim, talade om förflyttningar mellan Trondelag och Jämtland. Jämtland har ju långa tider tillhört Norge och det var alltså ganska naturligt att man förflyttade sig över en gräns som inte var en riksgräns även sedan den blev riksgräns. Inflyttade jämtar står som "jämte" eller "jamt" i de norska kyrkböckerna, inte "svensk".

Skogsfinnar och samer

Professor *Veijo Saloheimo*, Joensuu, talade om skogsfinnarna, vilket inbegrep även finnarna i Värmland. Fil lic *Anders Lööf*, Trondheim talade om samernas val av dopnamn på 1700-talet, professor *Görran Tedebrand*, Umeå, talade om migrationen vid industrialiseringen i Sundsvallsdistriktet 1860-1930 och f industri-

ministern *Nils G Åsling* talade om migration i nutid.

Det var alltså en översikt av migration genom tiderna. Folkförflyttningarna till och från Jämtland har ju även värmländsk anknytning. Om detta har bland annat nu bortgångne *Axel Grinde* forskat och givit ut en skrift.

Jubileumshögtiden

Vid jubileumsmiddagen på söndagen framfördes hälsningar och gratulationer bland annat av släktforskarförbundets ordförande *Krister L-son Lagersvärd*.

Värmlands Släktforskarförening uppvaktade med boken: *Minnen och Människor*, N F Bergqvists biografiska redovisning av Karlstads gamla kyrkogård, en bok som berättar om de värmlänningar, som inte kom iväg utan som blev kvar.

På programmet fanns inte så mycket som direkt handlade om personlig släktforskning. Däremot fanns ju rika tillfällen till kontakter i detta syfte. Självt träffade jag två "nya" släktingar.

Under seminariet avtackades avgående landsarkivarien *Lars Rumar*. Han tillträder en tjänst vid riksarkivet. Landsarkivet i Östersund förevisades av honom och nuvarande t f landsarkivarie *Kjell Hoffmann*. Man har moderniserat lokalerna och anpassat dem till de krav man får nu när man får hand om kyrkoarkivens nutida material. Landsarkivet i Östersund är ett en-länsarkiv och är enligt min mening ett gott föredöme för det som planeras i Karlstad. Bland annat så har man i Östersund ett mycket gott samarbete med länets folkrörelsearkiv. Och där har vi i Karlstad en liknande tradition att slå vakt om.

Enligt irrationella lagars regelbundenhet så sammanföll släktforskarföreningens 50-årsfest med invigningen av läns museets tillbyggnad, förrättad av kulturminister Margot Wallström. Man har för en kostnad av under 50 miljoner kronor åstadkommit en tillbyggnad, som smälter i hop med det befintliga museet och där man tillvaratagit länets byggnadstradition.

Bernhard Granholm

Värmland och värmlänningar i andra medlemsblad

Alir-anor 1995.2 (Forskarföreningen Alir. Söderhamn med omnejd)
Efterlysningar avseende Lysvik och Ransäter.

Gustavabygden nr 27 (Sällskapet Gustavaforskning)

"Markes i Skùgi, Riseberga kloster och Ekshärad?" av *Lars Erik Westlund*. "Bidrag till Laggåsens äldre historia" av *Jan-Erik Björk*. Torpinventering i Gustava.

Hallandsfarares Information nr 28 (Hallands Genealogiska Förening)

Bland författaren *Fredrik Ströms* (Folket i Simlångsdalen) anor återfinns befallningsmannen i Värmland *Gillis Gillisson* och *Karin Andersdotter f 1582 i Gillberga*.

Hembygdsbladet Kollsberg 1995.2 (Fryksände Hembygdsförening)

"Torpen på Wasseruds ägor" av *Hans*.

JLS-nytt nr 61 (Jämtlands läns släktforskarförening)

Efterlysning avseende *Svante Herman Julius Leijonborg f 1834* vilken bland annat bodde i Eskilsäter och Gillberga.

Släkthistoriskt Forum 1995.3 (Sveriges Släktforskarförbund)

Efterlysningar avseende *Filipstad (Kiör-ling, Kjörling, Skragge, Touffar)*, *Fryks-ände (Rådom, Vadje)*, *Hammarö (Skrage)*, *Norra Ny (Ljusnästorp)*, *Sillerud*, *Sunne* och *Tingvalla (Glumserudssläkten)*.

Svenska Antavlor 1995.1 (Sveriges Släktforskarförbund)

Bland annat folk från *Filipstad*, *Karlstad*, *Kristinehamn (Warnmark)*, *Kroppa (Finnfallet, Skarphyttan, Stubbetorpet)*, *Lungsund*, *Töcksmark*, *Varnum (Åspviken)* och *Visnum (Sund)*.

Övrigt ur andra medlemsblad

AnRopet 1995.2 (StorStockholms Genealogiska Förening)

Den som stött på "augmentshemman" och "vargeringsman" i sin släktforskning och undrat över vad det är, får här en fullständig förklaring.

An-Siktet 1995.2 (Folkare Släktforskarförening) "Släktforskaren, datalagen och Datainspektionen" av *Lena Berggren*.

Diskulogen nr 36 (DIS - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen)

"DISGEN för Macintosh - version 4.5" av *Arne Wallgren*. "Sök i DISBAS" av *Olof Cronberg*.

Genklang juli 1995 (Ovansiljans Släktforskarförening) "Karl XII:s nödmynt 1715-1719" av *Torbjörn Näs*.

Hallandsfarares Information nr 28 (Hallands Genealogiska Förening)

"Sök i mångsidig genealogisk databas!" av *Love Janson*.

HSBF-nytt 1995.2 (Helsingborgs Släktforskar- och Bygdeförening)

"Farmors far var åbo" av *Erik Kjellsson*.

Släktdata 1995.2 (Föreningen Släktdata)

"Skatter och gamla uttryck" av *Pär-Olov Odmer*.

Släkthistoriskt Forum 1995.3 (Sveriges Släktforskarförbund)

"När kyrkböckerna gått förlorade" av *Bertil Koch*.

Släktspejaren 1995.4 (Vasanejdens Släktforskarförening)

"Bondepension förr" av *Göran Berglund*.

Ådalingen 1995.2 (Ådalens Släktforskarförening)

En liten kommentar om "norrbagge".

Boktips

Glava skall leva!

En bok om Ärland Segersten och hans hembygd. Utgiven 1994 av Glava Hembygdsförening och Enebyförlaget, redaktörer *Lilian Augustsson Jonsson*, *Johan Backlund* och *Peter Olausson*. Glava var hemorten för den oförtröttlige hembygds-kämpen och kulturpersonligheten *Ärland Segersten (1909-92)* och föreliggande vänbok till hans minne speglar hans vida intressen. Störst intresse har boken förstås för den med rötter i Glava, men även den allmänt Värmlandsintresserade och många andra finner läsning här. Här kan man läsa om glavabor inför tinget, om finnen *Johan Mattsson Tuppulainen*, glimtar ur kyrkoarkivet på *Gustav III:s* dagar, om kartor och en Glavabibliografi 1977-93 (en tidigare fanns) och en del till.

Elisabeth Thorsell i Släkthistoriskt Forum 3/95.

Kila i Värmland, register

Kila Östra Forskargrupp, *Gunnar Jonsson*, Älvhagsgatan 25, 66140 Säffle. Födde, vigde, döde 1640-99, 64 sid. Födde, vigde, döde 1700-49, 155 sid. Vigde 1689-1900, 250 sid.

Bouppteckningar 1744-1859, 53 sid. Se annonser sida 26.

von Echstedtska gården av *Johan Cederlund*

Ett stycke 1700-talsmiljö som i fråga om charm och provinsuell skaparlust saknar motstycke i landskapet. Så väljer fil dr *Johan Cederlund* att beskriva von Echstedtska gården i Kila i sin inledning till den nyutkomna boken om gården som ingår i en serie som kallas för Värmländska byggnadsminnen.

Enkelt häftad men med vackra bilder får läsaren bland annat en inblick i den kulturhistoriska härkomsten bakom gården och 1700-talets arkitektur men också kunskap om de kända interiörmålningarna, dagens möblemang och det omskrivna utedasset med sina burleska målningar. Gården är byggd 1762-1764 i den karolinska traditionen där axialitet och symmetri var honnörsorden men

Som producent för VärmlandsAnor är jag lyckligt lottad genom att få artiklar från Redaktören för redigering och rubriksättning. Men, det blir allt som oftast små utrymmen på sidorna som är tomma.

Hjälp mig därför med smånotiser från Din andra förening, klipp ur annan press etc. Glöm inte att notera vilken tidskrift det är - nr, datum och namn.
Consulting Data Harald Persson
Malmorgsgatan 18, 65340 Karlstad

SVAR PÅ ANOR

också blygsam storlek, enkel planlösning och måttfull utsmyckning. Men egentligen var det cirka 50 år för sent för karolinerstilen. Gården pryds inomhus av en mängd vackra målade tapeter. Där har dock rokokostilen också nått Kila eftersom alla rum med undantag för förstuga och salen har målningar i rokokostil. Allra vackrast kanske i förmaket med rosor inramade av rocailler som var rokokons mest omtyckta ornament.

Ur referat av Lena Karlsson i NWT

Gårdsjö - En sann värmlandshistoria av Greta Nygren (d 1991) I förordet skriver författaren: "vi (i Gårdsjö) kan inte skryta med våra anfäders krigiska eller vetenskapliga bedrifter. Vi kan inte peka på praktfulla byggnader med ovärderliga konstskatter. Ändå har vi lika stort skäl att vara stolta över våra förfäder som någon adelsman. Det är de som tillsammans med Sveriges tusentals andra småbönder med sitt otroligt hårda slit och sina skatter möjliggjort för kungar och andra höga herrar att bygga slott och herresäten, möblera och låta måla sina porträtt." Manus till boken var färdigt när Greta avled och har givits ut av hennes barn. *Arne Linnarud* och *Roland Kihlstedius* har bistått med hjälp. *Charlie Bood* har illustrerat. Boken är försedd med flera gamla och nya fotografier samt kartor över Gårdsjö ritade av författaren.

Den som inte vet var Gårdsjö ligger kan läsa följande citat ur boken: "Hemmanet Gårdsjö, 1/2 oförmedlat mantal är beläget i Sunne socken i Värmlands län och gränsar i väster till Gårdsjön." Tilläggas kan att Gårdsjön ligger öster om Mårbacka. Boken handlar om Gårdsjöns och dess människors historia. Den innehåller berättelser om ett flertal episoder såväl dramatiska som alldagliga. Den

vittnar om Greta Nygrens goda kunskaper i historia. Källförteckningen vittnar om en ingående arkivforskning.

Litteraturlistan innehåller böcker av varierande slag och Gårdsjöboken skulle därför kunna sägas vara en blandning av myt och verklighet. Men denna farhåga tror jag är obefogad. Beträffande Gårdsjöboken så innehåller den till övervägande del uppgifter ur arkivmaterial och är därför trovärdig. Man kan spåra ett källkritiskt förhållningssätt hos författaren till vissa litteraturuppgifter. Där myten finns har den gjorts uppenbar. Bokens titel, "en sann värmlandshistoria", äger vitsord. Boken kan sägas utgå från Gårdsjö som centrum med utblickar i Värmland och världen utanför, men den kan också sägas placera Gårdsjö som en plats i Sverige och Europa. Den ger både en bild av lokalsamhället och hur de stora historiska skeendena påverkat lokalhistorien.

Den innehåller också som nämnt mycken personhistoria. Där finns ägarlängder för gårdarna så långt bakåt det finns arkivuppgifter. Som bilagor finns 21 stamtavlor som alla börjar på 1600- och 1700-talen. Ättlingarna finns givetvis i Gårdsjö men även utanför. Vid en snabb studie fann jag till exempel en koppling till Arne Linnaruds antavla (antavla 25 i VärmlandsAnor 1993/3).

Som sammanfattande slutomdöme vill jag säga att bodde jag i Gårdsjö och/eller hade anor därifrån, så skulle jag utan tvekan skaffa boken. Men den har som nämnt lokalhistoriskt värde även i vidare bemärkelse och har intresse även för den som inte har personhistorisk anknytning till Gårdsjö. Boken kan från och med september köpas hos Gårdsjö bygdegårdsförening och den ges ut i en begränsad upplaga.

Bernhard Granholm

Svar på fråga 248c i nr 1995:2

Frageställaren söker socknen "Iset" i Sverige, något som kom mig att undra litet, eftersom jag är "gammal postis", men även av den anledningen, att jag känner till en av våra dialekter här i Dals Eds kommun. Folket i Gesäter säger oftast "Jisätt" och när så någon utflyttad kommer till prästen i Norge och säger så, då skriver prästen vad han tror sig höra nämligen "Iset".

Då jag fick ögonen på efterlysningen ringde jag till en början upp frågeställaren och tipsade denne om möjligheten till "ett klipp" i Gesäter beträffande hans Anna Lisa Clausdotter. Men sedan bestämde jag mig för att själv göra ett försök, eftersom biblioteket här ligger inne med även Gesäters mikrokort. Det lyckades utmärkt och här följer resultatet:

Anna Lisa Clausdotter föddes på Eklanda i Gesäter 1847-04-10. Föräldrarna var Claës Svensson och Anna Ersdotter. Modern var 31 år gammal. Anna var piga i Stommen, Gesäter, då hon gifte sig 1836-04-03 med sonen i huset varefter de flyttade till Eklanda.

De fick där efter hand barnen Maja Engel 1837-08-06, Anders Magnus 1840-07-04, Christina 1844-12-04, Anna Lisa 1847-04-10, Johanna 1849-12-11, Sara Kajsa 1853-02-23 och död 1853-02-27, Carolina 1855-09-10 samt Katarina 1859-04-03.

Stommen beboddes av Sven Svensson f 1776 och hustrun Maria Olsdotter f 1778. Claës var född där 1812-04-21. Hans syskon var Ingård f 1792, Sven 1793, Katarina 1799, Maria Lisa 1803 och Olof 1806. Claës Svensson bebodde 1/8 mantal och dog 1867-01-13.

Fortsättning sida 22

Bakladdaren gavs ut av AB Bofors som jultidning under många år. Dess humor var studentikos, värmländskt underfundig och drev med allt och alla.

Ur 1965 års upplaga saxar vi små godbitar: Ing X ska på tjänsteresa. - Ska jag ta bilen? - Nej, ta du flyget. Du har ju gott om tid.

- En gång i tiden tillverkade Bofors en elektrisk rakhyvel. Numera gör man sig renrakad med betydligt mer komplicerade grejor.

- Ny benämning på offerter, Dago-bert-mackor - det mesta är pålägg.

- 2 gubbar sitter och pratar skit. Hade det varit arbetstid skulle det ha kallats

konferens, och så hade det varit flera.

- Vi har tagit elektroniken i båten och vi får inte ro förrän vi gått iland med den.

- Ska personalen få lönehöjning i år? Spänningen är hög. Stort motstånd i ledningen.

HP

Svar på fråga . . .

Fortsättning från sida 21

Dottern Maja Engel kom till Ekströms på Strand i Ed 1857, flyttade däri- från 1858 och kom slutligen hem igen 1863, nu med två oäkta barn, men blev snart gift. Anna Lisa fick oäkta barnet Alfred 1866-01-05 i Eklanda innan hon flyttade till Norge 1867-11-21 med at- test nr 46. Anna Ersdotter var född i Ed 1816, eventuellt den 9 juli, och bodde i Gesäter på bland annat Gesäter och Berg.

På Gesäter kan läsas följande:

Hbr, man Anders Andersson f 1796 Ler- dal, hu Catharina Olofsdotter f 1781 i Ed, barnen Stina Eriksdotter f 1812 Ed, Anna 1816 Ed och Cajsa 1818 Ed. Denna familj kom från Ed till Ödegården 1826. Anders Andersson var Catharina Olofs- dotters andre man f i V Lerqvilla, Lerdals socken. Han kom i ungdomen till Liden,

sedan Kåxbo och Eklanda. Eftersom det i Ed saknas födelseböcker 1812-22, vig- selböcker 1812-29 och flyttningslängder före 1830, är det ganska knepigt att följa någon ut eller in, men jag lyckades med litet möda och flera knep.

Efter letande i hfl i Ed fann jag An- ders Andersson och Catharina Olofs- dotter i Sannerud, Ed. Där kallas bar- nen Christina f 1812-11-05, Anna Ca- tharina f 1815-10-20 och Cajsa f 1818, alla i Ed. Familjen hade kommit hit 1823 från Rölunda socken, där jag hittade dem i Mellbyn. Dit hade de kommit 1821 från Ed. I hfl 1816-21 fann jag sedan famil- jen på Övre Södra Bön, där mannen då hette Erik Jansson, alltså fadern till de tre flickorna. Han var född 1786 i

Rölunda. Familjen skrevs vara hitkom- men från Bråten, men kan ej återfinnas där.

Dock ger vigselboken det beskedet att han bodde i Ödebyn, Ed och hon i Östra Torp, Ed då de vigdes 1809-12-17 i Ed. Erik torde ha dött 1820 ty hustrun var änka 1821 då hon och barnen kom till Mellbyn. Detta par hade tidigare haft dottern Anna Stina f 1810 och d som li- ten. De bebodde Öbyäng under Ödebyn, Ed. Här bodde samtidigt även en Jan Eriksson f 1747 och d 1810 samt dennes hustru Marta Olofsdotter f 1757. Födelse- boken i Rölunda säger oss att Erik föd- des 1786-06-17 i Koppardalen, Rölunda. Föräldrarna hette Johan Eriksson och Marta Olofsdotter.

Roland Olsson

Gamla Edsbräckevägen 11
668 32 Ed

ANOR SÖKES

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

256. Jeg søker slektinger etter **Ola Han- sen** f 1859-05-17 i Sel i Gudbrandsdalen, Norge. Han utvandrade frå Sel 1882-12-07 til Sverige.

*Gerd Magnhild Bergebakken
Elverum folkehøgskole
N-2400 Elverum, Norge*

257. Jag söker födelseförsamling och för- äldrar till **spiksmeden Jean Hurtig** vid Gravenfors i Kinnarumma (P). Han var född 1782-07-10, gift 1807-07-07 i Kinnarumma (P) och d 1840-04-18 i Kinnarumma. Enligt släkttraditionen var han från Värmland.

*Ulla Lindström
Södergatan 11
450 63 Högsäter*

258. Jag söker kompletterande uppgif- ter om:

a) **Soldat Lars No(h)lman**, f 1787-08-15 i Ölme, d 1845-12-14 i Väse samt den-

nes hustru Catharina Ol(of)sdotter f 1796-12-25 i Ölme.

b) Ovanstående far, **soldat Jonas Si(c)ktberg** f 1758 i Kila och dennes hustru Margreta (Marit) Larsdotter f 1753 i Kila. Enligt Ölmes husförhårs- längd flyttade familjen till Karlstad år 1794, där jag emellertid ej kunnat åter- finna den vare sig i stads- eller lands- församlingen.

c) **Soldat Nils Ersson Alberg** f 1792-05-01 i Rudskoga och dennes hustru Cajsa Bengtsdotter f 1782-01-06 i Visnum.

*Bengt Hidenius
Skivstagan 13
667 30 Forshaga
telefon 054-870455*

259. Jag söker anor till:

a) **Pål Pålsson** f 1821 i Storberget, d 1869-12-17 i Båstad, Norra Finnskoga och hans hustru **Gertrud Persdotter** f

1823 i Båstad, d 1896-03-27 i Båstad.
b) **Håkan Danielsson** f 1827 i Norra Finnskoga, d 1913-10-24 i Norra Finn- skoga och hans hustru **Kerstin Olsdotter** f 1824 i Dalby, d 1892-07-06 i Norra Finnskoga.

c) **Kapten Nils Nilsson Grip** f i Näs, Värmland. Han deltog i danska kriget 1643-45. Vid norrmännens infall i Jämt- land 1676 blev han tillfångatagen i Ovi- ken och fördd till Kristiania, där han blev skjuten till döds i november 1677.

d) Kyrkoherden i By, **Theodorus Lau- rentii** d 1676. Även ättlingar söks.

e) Kyrkoherden i Holmedal, **Thorstanus Johannis Holmdalius** d 1602. Även ätt- lingar söks.

f) Kyrkoherden i Frändefors **Haquinus Nicolai** d 1565. Även ättlingar söks.

g) Kyrkoherden i Kil **Sveno Laurentii** d 1579. Även ättlingar söks.

*Runo Jönsson
Wargentinsgatan 5 uppg 4 nb
112 29 Stockholm
telefon 08-6544738*

260. a) Vet någon något om **Maria Ham- marbäck** och hennes ättlingar? Hon var från Siljansnäs, utvandrade, gifte sig i april 1913 antingen i USA eller Kanada

med Andreas Adolfsson från Aspås i Jämtland. De fick två barn, Jenny och Karl. Andreas Adolfsson dog i Elmswood, Kanada 1916-08-14. Känner någon till något om Marias och deras barns vidare öden? Familjens tid i Kanada? Finns släkten kvar i Kanada? Allt är av intresse.

b) Jag söker även förfäder till **Johan Olofsson**, f 1833-06-11 i Skålsjön, Bogen, d 1910-08-29, gift 1873-09-26 i Bodsjö, Jämtland med **Kristina Jonsdotter**.

Ylva Pettersson

*Sankt Persgatan 5 E
595 51 Mjölby*

261. Jag önskar kontakt med personer som forskar om följande:

a) By socken: **Anna Katrina Bix** f 1804 i Göteborg och **Carolina Kristina Carlsdotter** som levde 1830-1900.

b) Långseruds socken: **Bryngel Nilsson** 1736-1800, **Erik Bryngelsson** 1757-1811, **Stina Ersdotter** 1764-, **Andreas Ersson** 1794-1853 och **Jan Ersson** 1804-

c) Gillberga socken: **Gustaf Andersson** f 1846, förklarad obefintlig runt 1880.

Bernt Eriksson Litslena

Erikslund

740 81 Grillby

262. Min mormor, **Gerda Gull** föddes 1888 i Borgvik. Hennes farfar **Jon Jons-son Gull** föddes 1828 i Mangskog och flyttade till Borgvik och gifte sig med **Britta Nilsson** f 1834. Jag skulle vilja komma i kontakt med fler som forskar på släkten Gull eller vet något om den släkten.

Mona Nicklasson

Linfrövägen 19

715 72 St Mellösa

263. Jag söker **Anders Pedersen (Pettersson)** född omkring 1771 vid norska gränsen och d 1831-08-25 i Søster-Sventrup, Danmark. Han gifte sig omkring 1808 med **Malene Rasmusdatter** f omkring 1783 och d 1867-04-12.

Willy Roos

Rycketoftavägen 10

260 33 Påarp

E M Arndts resa . . . fortsättning från sida 9

stod där helt stilla, i full säkerhet bakom pelarna, och rökte sina pipor vid den blå kolelden.

- Vanan är, allt eftersom man anser den, både en god och elak sak; den kan till och med göra djuren tama. Detta sista såg jag vid min uppgång ur denna avgrund. En svala hade byggt sitt bo vid översta öppningen tätt intill stegen, och syntes alldeles icke bekymra sig varken om vindspelens knarrande, eller folkets buller och klättrande upp och ned.

- Näst Storgruvan är Brassgruvan den andra i ordningen, och utom dessa är där ännu 12 eller 13 andra gruvor. Hela trakten består av ett oupphörligt malmberg, överallt ser man gruvor, och maskiner i rörelse, odugliga stenar och slagg ligger uppstaplade runt omkring i en ryslig prakt, liksom titanernas forskansningar.

- Emellertid har denna stenbundna och sandiga jordmån en ypperlig gräsväxt; det ser ut, som om den under jorden dolda metallen skulle befordra den.

- Själva sjön ligger mycket högt, och liknar i detta avseende bergen, varför här om sommaren ska vara ovanligt hett, och om vintern mycket kallt. I sjön ser man några vackra holmar, och vid dess stränder många vackra gårdar. Arbetare och folk som har befattning med gruvan bor i den ödsliga trakt, som omger gruvorna, vilka ska vara nära 500 människor.

Här lämnar Arndt Värmland för att resa vidare mot Falun, Gävle och Stockholm. Säkert finns det bland våra läsare de som kan kommentera Arndts upplevelser. Det kan gälla platser och personer.

Skriv i så fall till redaktören!

Förkortningar

I arkivalier som släktforskaren använder finns ett flertal förkortningar speciellt på titlar men även för andra ord. Dessa kan variera från socken till socken. Nedanstående är från Kila socken (S).

Arr	Arrendator
Afsk sold	Avskedad soldat
Backst	Backstugusittare
b d	Bådas dotter
Bond el B	Bonde
d	Dotter
db	Dödebok
Dr	Dräng
Eg	Ägare
Enk	Änka
Enk m	Änkeman
Fatt hj	Fattighjon
fb	Födelsebok
Fg	Församling
Förp eg	Förpantningsägare
Grat	Avskedad soldat pension
Gratialist	Avskedad soldat pension
h	Hustru
h2	Hustru i 2:a giftet
Hd	Härad
Hmn	Hemman
Inh	Inhyes
jb	Jordebok
M	Man
Mod	Moder
Mtl	Mantalslängd
Nmn	Nämndeman
P	Piga
Rotehj	Rotehjon
s	Son
Sn	Socken
st s	styvson
Svåg	Svåger
Sväg	Svåggerska
Svärm enk	Svärmoder änka
Torp	Torpare
vb	Vigselbok
Välb	Välborne

Gunnar Jonsson

Att sova vore att synda
Nu när sommaren är här

Lasse Berghagen i TV1 15 augusti

SVAR-utredning klar

Riksarkivet har låtit en arbetsgrupp göra en utredning kallad Översynsutredningen, om SVAR inför framtiden. Arbetsgruppen har nu lämnat sitt förslag till Riksarkivet. Man föreslår enhälligt att SVAR per den 1 januari 1996 ombildas till egen myndighet inom arkivverket.

Vidare framläggs ett stort antal förslag som sammantagna syftar till att stödja SVAR:s fortsatta utveckling. Av dessa framgår bland annat att Arkiv Centrum i Kyrkhult skall utveckla och driva ett (mindre) forskarcentrum för södra Sverige.

Vidare planerar SVAR att de kommande åren etablera några ytterligare forskarcenters, nämligen på västkusten, i Vaxholm och i Grythyttan. Varje forskarcentrum planeras ha sin egen profil och därav följande arkivinformati-

inriktning till exempel Ramsele (Nordisk genealogi), Kyrkhult (migrationsrörelser), Vaxholm (marint material, Östersjöförbindelser) och Grythyttan (bergs- och järnbruk samt måltidens historia).

Utredningen anser att SVAR privat-service kan medföra en årlig ökning av försäljnings- och lånevolymerna av mikrokort med minst 10 % samt en tillväxt av kundbasen med minst 5 % per år. Utredningen föreslår också en översyn av prissättningen av SVAR:s produkter och tjänster och att i avvaktan på resultatet av denna skall priserna årligen räknas upp motsvarande inflationen.

Rapporten har gått på remiss till bland andra Sveriges Släktforskarförbund. Om det beramade mikrokortcentret i Stockholm nämns inte ett ord.

Ur Angeläget 3/95

Mikrokortcenter

I förra numret av VärmlandsAnor redogjorde vi kortfattat för planerna på skapandet av ett mikrokortcenter i Stockholm.

Nu verkar det som att realiserandet av detta projekt rinner ut i sanden. De lokaler som man tydligen i första hand haft i tankarna har varit Sabbatsbergs nedlagda sjukhus.

Nu har Stockholms stad låtit göra en utredning som visar att en lokalisering till Sabbatsberg innebär stora kostnader för ombyggnader, och det är tveksamt om sådana kan bäras av ett mikrokortcenter.

SVAR har därför haft förhandlingar med andra kommuner i Stockholms närhet.

Vid släktforscardagarna i Stockholm 19-20 augusti framgick det att man slutgiltigt bestämt sig för Vaxholm.

Minne från Trossnästiden

Kortet är från 1890-talet. Mannen längst till vänster i övre raden är en broder till min mormor, Johan Bernhard Pettersson född 1873 på Mölnbacka, sedermera bosatt i Mosserud, Nyeds socken, mjölnare vid Alsters och Nordmarks kvarnar. Han var son till smeden Petter Nilsson född 1832 på Hillringsbergs bruk i Glava socken (se smedkortet från Mölnbacka sida 1).

De övriga är okända. Förhoppningsvis skall de kunna gå att identifiera. Frågan är vad detta kan ha varit för sammankomst? Militärer och civila, män och kvinnor blandat, paraplyer medförda i risk av regn. Och mannen i mitten i ljus kostym med väst och fluga, vilken funktion kan han ha haft? Organisatör, sammanhållande för det hela? Alla verkar mycket spända inför fotograferingen, alla sammanbitna, allvarliga, en del ser närmast "förbannade" ut. Blev det inget lyckat möte? Ja, man kan spekulera och fantisera runt det hela.

Hur som helst, jag tycker fotot är intressant och naturligtvis tidstypiskt. Det

fina vore ju om de övriga 17 kunde identifieras. Tyvärr och alltför ofta brydde man sig inte om att skriva upp namnen på dem som var med på gruppfoton. Jag ärvde ett helt galleri av bilder i ett gammalt album med spännen - icke ett enda namn utsatt! Nu sitter jag här med detta i och för sig mycket värdefulla material med antagligen mängder av släktingar

och deras grannar och umgänge utan att veta ett dyft! Bara i en del fall kan jag av utseendet att döma gissa mig till att det kan ha varit "syskon till farfar" o s v. Vad gör man? Det är - för att prata värmländska - bedrövligt!

*Mats Sjökvist
Götgatan 2, 4 tr
172 30 Sundbyberg*

Höstens program 1995

Gränsträff

med Historielagen i Romerike, Follo och Östfold
Lördag 30 september kl 11.00
I Marker Rådhus i Örje (1 mil väster om Töcksfors)

Knut Hamre visar sin databas med 15000 svenska invand-
rare till Norge.

Lars-Gunnar Sander och Harald Persson berättar om släkt-
forskning i Sverige.

Tillfälle till anbyte och släktforskarkontakter över gränsen.
Ta med Ditt släktforskarmaterial.

Deltagaravgift 60.00 NOK inkluderar förtäring. Kontakta
L-G Sander, telefon 054-872754, eller Bernhard Granholm,
telefon 0555-61153, för samåkning.

Soldatregister

Måndag 16 oktober kl 19.00
Gamla Badhuset i Karlstad

Björn Lippold, Skövde, berättar om Centrala Soldatregistret
för Sverige.

Tillfälle till diskussion och frågor kring soldatforskning. Vi
informerar om föreningens eget soldatprojekt. Ta gärna med
egen fika.

Emigrantkällor

Lördag 25 november kl 11.00
Gamla Badhuset i Karlstad

1:e arkivarie Per Clemensson vid Landsarkivet i Göteborg
föreläser om Emigrantkällor.

Ett samarrangemang med Emigrantregistret, Folkrorelse-
arkivet och Värmlandsarkiv.

Folkuniversitetet Karlstad
genomför 4 föreläsningar
hösten 1995 och våren 1996
i ämnet
Släktforskning

De riktar sig främst till Dig som
släktforskat tidigare och ger en
breddad vy över ämnet.

Plats är Folkuniversitetets kurs-
lokal Västra Torggatan 3, Karl-
stad.

Fällor och problem
Torsdagen 19 oktober kl 1830
Harald Persson
Värmlands Släktforskar-
förening

Våra soldater
Torsdagen 23 nov kl 1900
Lars-Gunnar Sander
Värmlands Släktforskar-
förening

**Hur man läser
gammal skrift**
Torsdagen 22 februari kl 1830
Peter Olausson
Värmlands Hembygdsförbund

Hur levde vi på 1800-talet?
Torsdagen 7 mars kl 1830
Kjell Fredriksson
Kulturchef i Karlstads kommun

Förbundets projekt

I förbundets verksamhetsplan för 1996 finns följande projekt upptagna:

- Kartläggning av tryckta arkivalier. Första utgåvan av en samlad bibliografi över tryckta arkivalier utges under 1996.
- Kyrkoboksrekonstruktion. Rikstäckande lista över saknade eller påbörjade rekonstruktioner utarbetas.
- Gravstensinventering. Fortsatt registrering.
- Genealogisk bibliografi. Fortsatt kartläggning.
- Databearbetning av Aminoffs material om emigranter 1850-70.
- Referensgrupp för ADB-register. Råd och rekommendationer utges.
- Ny upplaga av "Inventering av tillgång till register över kyrkböcker".
- Elgenstierna-komplettering utges.

Annonns

Sunne (S) Födde Vigde Döda 1669 - 1721

160 sidor återgivna bokstavstroget. Därför lämplig som egen lärobok. Med tabeller, diagram över befolkningsutvecklingen m m.

Sammanställd av
Arne Linnarud, Karlstad

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 140.00 + porto 18.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 127.00 + porto 25.00

Annonns

Ekshärad (S) Födde 1723 - 1799

C:2. Avskrift av 5649 födslar med släktnamnsregister för föräldrar och faddrar. 100 sidor i A4 format i pryddigt ringbundet häfte.

Sammanställd av
Mats Hellgren, Göteborg

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 140.00 + porto 18.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 127.00 + porto 25.00

Annonns

Karlstad (S) Gamla kyrkogården av N F Bergqvist

312 sidor biografier med foton över cirka 550 personer som under 1800-talet gravsatts på denna kyrkogård. Bunden bok, hög kvalitet. Index.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 140.00 + porto 24.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 125.00 + porto 45.00

Annonns

Kila (S) Födde Vigde Döde 1640 - 1699

64 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 60.00 + porto 11.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 55.00 + porto 16.00

Annonns

Kila (S) Bouppteckningar 1744 - 1859

53 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 60.00 + porto 11.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 55.00 + porto 16.00

Annonns

Kila (S) Vigde 1689-1900

268 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 120.00 + porto 24.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 110.00 + porto 45.00

Annonns

Kila (S) Födde Vigde Döde 1700 - 1749

155 sidor i pryddigt A4 ryggbundet häfte.

Sammanställd av
Gunnar Jonsson, Säffle
Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro
Sverige 46 96 60-5
Pris SEK 90.00 + porto 18.00
Norge 0806 1944339
Pris NOK 82.00 + porto 25.00

Annonns

Fryksände (S)

Födde 1707 - 1765

5877 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

452 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 290.00 + porto 61.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 265.00 + porto 66.00

Annonns

Östmark (S)

Födde 1765 - 1820

4611 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

371 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 240.00 + porto 61.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 220.00 + porto 66.00

Annonns

Vitsand (S)

Födde 1824 - 1860

Vigde 1824 - 1860

2737 födda barn sorterade i Datumordning, Faderordning, Moderordning och Ortsordning.

534 Vigslar med samma sorteringsordningar.

300 sidor i prydlig A4-pärm med register. Datorhantering av materialet medger även andra sorteringsönskemål.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 250.00 + porto 61.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 225.00 + porto 66.00

Annonns

Värmlands

Släktforsarkatalog

164 forskare som forskar på släkter och orter i Värmland. Ersätter 1993 års Värmlandsforskare. Med Ortregister, Släktregister och Specialregister. Kartor över Värmland visande församlingar och härader. 66 sidor i förstärkt ryggbundet häfte med förteckning på arkiven i Värmland jämte litteraturlista och förteckning över kända register.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 50.00 + porto 11.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 45.00 + porto 17.00

Annonns

Värmlands

Ortregister

Över 4.700 hemman och hemmanstorp är samlade i ett 68 sidors register med hänvisning till socken, härad, jordnatur och mantal. Jordboken omspänner tiden från Gustav Vasas 1500-tal intill 1931 när fastighetsregister tog över registreringsansvar. Kartor församlingar och härader.

Sammanställd av

Gunnar Jonsson, Säffle.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 40.00 + porto 11.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 36.00 + porto 17.00

Annonns

Dalslands

Ortregister

Cirka 2.500 hemman och hemmanstorp är samlade i ett 38 sidors register med hänvisning till socken, härad, jordnatur och mantal. Jordboken omspänner tiden från Gustav Vasas 1500-tal intill 1931 när fastighetsregister tog över registreringsansvar. Kartor församlingar och härader.

Sammanställd av

Gunnar Jonsson, Säffle.

Säljs av Värmlands Släktforskarförening och beställes via postgiro

Sverige 46 96 60-5

Pris SEK 40.00 + porto 11.00

Norge 0806 1944339

Pris NOK 36.00 + porto 17.00

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Harald Persson
Malmtorgsgatan 18
653 40 KARLSTAD

B

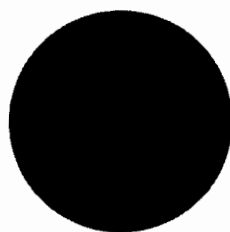
Föreningsbrev

Har du valt din egen
Hustrückare

?

Nu är valet lätt!

Det är bara att trycka på
KNAPPEN

Ramgatan 7, 653 41 Karlstad, Telefon 054-15 66 75

Värmlands mesta fullservicetryckeri!